

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani
na dom dostavljen: v upravnistvu prejeman:
celo leto naprej K 24.— celo leto naprej K 22.—
pol leta 12.— pol leta 11.—
četrt leta 6.— četrt leta 5:50
na mesec 2.— na mesec 1:90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.
Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.
Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:
za Avstro-Ogrsko: K 25.— celo leto naprej K 33.—
pol leta 13.— za Ameriko in vse druge dežele: K 35.—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30 celo leto naprej K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Nemci so osvojili Požarevac.

NAŠE ČETE SO VRGLE SRBE ČEZ OLICITO. — BOLGARSKA PRVA ARMADA JE ZASEDLA POZICIJE MED BJELOGRAĐČIKOM IN KNJAŽEVCEM.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. urad.) Uradno razglasi:

Jugovzhodno bojišče.

Čez Erino brdo prodirajoče c. in kr. bojne sile so vrgle sovražnika čez potok Olicito, ki se pri Vinči izliva v Donavo.

Na obeh straneh doleneje Morave prodirajoče nemške bojne sile so v boju zavzele Požarevac.

Bolgarska prva armada je prišla napad čez srbsko vzhodno mejo ter je zasedla pozicije med Bjelogradčikom in Knjaževcem.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKE ČETE SO VČERAJ PONOČI JURIŠALE POŽAREVAČKO JUŽNO FRONTO TER MESTO ZASEDLE.

Berlin, 15. oktobra. (Kor. urad.)

Balkansko bojišče.

Pri armadni skupini generala feldmaršala von Mackensena so potekale operacije po načrtu. Južno Belgrada in Smedereva so potisnjeni Srbi še bolj nazaj. Vjetih je 450 mož, ugrabljeni so 3 topovi, med njimi 1 težek.

Utrdbe na južni fronti Požarevca so bile danes ponoči zajuršane. Utrjeno mesto je prišlo s tem v naše roke.

Bolgarska prva armada je prišla z napadom čez srbsko vzhodno mejo. Osvojila je sedla na višinah med Bjelogradčikom in Knjaževcem.

Vrhovno armadno vodstvo.

BOJI V SRBIJI.

Iz vojnega časnikarskega stana poroča »Berl. Tagblatt«: Na belgrajskih ulicah so se upi-

rali srbski zadnji voji in četaši s puškami, granatami, strojnimi puškami, revolverji in bodali, dokler niso bili z bajonetom zaklani ali s kopiti pobiti. Ravno tako so se borile srbske čete v strelskih jarkih in na svojih oporiščih in tako si je razlagati razmeroma majhno število vojnih vjetnikov.

Srbi so imeli 4 obrambene črte. Pred prvo so se nahajala obširna polja min, volčje jame, do 10 m široke žične ograje. Obrambene pozicije so bile močno zasedene z artiljerijo zlasti tudi s francoskimi in angleškimi ladijskimi topovi. Prva srbska črta pa se je nahajala le 7 km od Save in Donave, tako da so jo mogle naše zemunske baterije popolnoma razbiti. Ko so v Belgradu še divjali poulični boji, smo obstreljevali že drugo srbsko linijo. Srbi so se potem še nekaj časa držali na tretji, najmočnejši svoji poziciji na višini Strazava - Ekmeluk, ki je povprečno 250 metrov visoka in od naših baterij na severnem savskem bregu 10—12 kilometrov oddaljena. Do tu so morali opravljati glavno delo težki topovi, 15 cm havbice, 24 cm možnarji in 305 cm škodove motorne baterije. Sedaj pa so nastopili dalekonosni 104 cm avstrijski jekleni topovi, ki so pošiljali svoje projekte preko Belgrada v srbske okope ter jih strahovito drobili. Kmalu so jim začele pomagati naše baterije, ki so hile medtem prispele pred mesto. Srbska dozdevno proti vsaki bombi varna kritja so se podirala ter pokopavala pod seboj branitelje, granate so trgale človeška telesa in bombardement je postal tako strašen, da so branitelji odpovedavali živci. Med tem so se približale naše vojne črte z ročnimi granatami in najogljivejša ponašanje srbskih častnikov ni moglo več preprečiti panike med srbskim moštvom, ki je pričelo bežati. Le s težavo so se Srbi zbrali na 565 m visoki Avali, kjer se nahaja nova njihova obrambena črta.

Prodiranje naših čet v Srbiji.

Dunajski listi poročajo iz Sofije: Po tukajšnjih vesteh se Srbi zlasti

južno Belgrada in v Mačvi z največjo srditostjo upirajo. Prodiranje avstrijskih in nemških čet je vsled tega sicer počasneje, toda navzlic vsem težočam nevzdržno. Srbi upajo, da se bodo mogli na močno utrjeni Avali dolgo in uspešno upirati.

Boji v Mačvi.

Iz vojnega časnikarskega stana poročajo: Tudi v Mačvi se vršijo trdovratni boji. Posebno krvavi dogodki so se odigrali pri Šabcu, kjer so Srbi hoteli za vsako ceno preprečiti prodiranje naših čet. Okoli mesta so velika močvirja, ki so sedaj posejana z mrliči.

Poročilo angleških listov.

Berlin, 15. oktobra. Londonski listi poročajo iz Niša 14. t. m.: Pritisk avstrijskih in nemških armad na srbsko fronto postaja vedno občutnejši. Nemci in Avstrijci ter Bolgari zbirajo nove čete. Sovražnik si je izbral najobčutljivejše točke srbske fronte, da prodré srbsko obrambeno črto. Srbi sovražnika navzlic najstrditeljnim napadom še vedno zadržujejo Srbski odpor je tako energičen, da more sovražnik le korak za korakom prodirati. Prostor, na katerem so vdrle Bolgari na srbsko ozemlje, je le 1600 m širok.

Plen naših čet v Srbiji.

»Az Est« poroča, da so našle naše čete pri svojem prodiranju v Srbiji povsodi polna skladišča živil, kar dokazuje, da je bila letošnja letina izvrstna.

Velike srbske izgube.

Iz Sofije poročajo: Srbi so imeli zlasti pri Smederevu velike izgube. Moravsko dolino je bombardiralo nemško brodevoje aeroplanov.

Srbi koncentrirajo z vso naglico nove čete v severo - vzhodnem oglu države, da preprečijo prodiranje Bolgarov v timoški dolini.

Knjaževac v bolgarskem ognju.

Iz Sofije poročajo: Bolgarske čete se nahajajo le še 10 km od Knjaževca ter so pričele obstreljevati mesto in srbske pozicije v okolici.

Pri Kjustendilu se je morala Bolgarom udati neka srbska gorska baterija, ki se ni mogla pravočasno rešiti pred prodirajočimi bolgarskimi četami.

Srbski municijski vlak razstreljen?

Preko Lugana poročajo: V bojih med Srbi in Bolgari pri Robidnici je bil razstreljen srbski municijski vlak in kolodvor Tabanovce. (Tabanovce so železniška postaja severno Skoplja. Ako je ta vest resnična, potem je vardska železnica že prekinjena.)

Romunski oficijozni glas o nastopu Bolgarije.

Bukarešta, 14. oktobra. (Kor. urad.) O nastopu Bolgarije piše oficijozna »Independance Roumaine«: Odločitev je bila že dolgo pripravljena in krivično bi bilo jo pripisati izključno le Radoslavovu. Izvzemši nekatere osebnosti, ki jih lahko naštejemo na prste je večina bolgarskega naroda v svoji samovoljnosti razburjena ter gre dopolniti svoje usode naproti. List citira francoske vesti, iz katerih izhaja, da je četverozveza odločena izkrcati v Solunu pol milijona mož.

Veseloje v Turčiji.

Iz Carigrada poročajo: Turški listi pozdravljajo Bolgare kot svoje bojne brate ter jim želijo največjega uspeha. Bolgarija si je s svojim nastopom pridobila iskrene in zveste prijatelje.

Izkrcanje ententnih čet v Solunu.

Reuter javlja, da je dosedaj izkrcanih v Solunu že nad 100.000 mož. Četverozveza je odločena poslati proti Bolgariji veliko armado.

Homatije v Albaniji.

Lugano, 15. oktobra. (Kor. ur.) »Corriere della Puglie« javlja: Črnogorska vlada je pripustila v Skadru zopetno odprtitev katoliških samostanskih šol ter dovolila, da se smejo mnogi avstrijsko - ogrski vojni vjetniki popolnoma prosto gibati. Miriti so pri Karmi uspešno napadli čete Esad paše. Prenek Bib Doda se nahaja v Cetinju.

BOLGARSKO SRBSKO OBMEJNO OZEMLJE.

Ozemlje, na katerem se bodo odigrali boji med Srbi in Bolgari, je po sodbi večšakov eno najtežjih operacijskih ozemelj. Ozemlje obsega vzhodno Srbijo, to je ozemlje, vzhodno od srbske Morave in reke Tetova do zarezje Demir Kapu-Strumica, pritok Strume je že v zapadni

Bolgariji, na severu omejuje ozemlje Donava. Ozemlje je posebno goratega značaja. Že vzhodno - srbsko gorovje južno Donave je jako težko. Srednje gorovje s Stolom je visoko 1195 metrov, severno tečejo razsežni izrastki, obkoljujoče neprodiren gozd. Gorovje pada proti Timoku počasi, gorovje v sredi k spodnji Moravi se znižuje v rodovitno malo pogorje. Zlasti kraji okoli Negotina in Kotlina pri Zajecaru so jako obľudeni in rodovitni. Rtanj - planina tvori izdatne ovire radi gostega gozdovja, skupina Leskovik je težko prehodna. V tem prostoru so se že začeli boji. Sploh je srbsko - bolgarsko obmejno ozemlje večinoma težko prehodno, malo je potov, omeniti je tudi močvirje Vlasine. Jugovzhodno bojišče je 7 kilometrov široka kotlina Kalkandela, tudi Tetovo imenovana, in visoka planota Kumonovo, kjer je bila leta 1912 odločilna bitka med Turki in Srbi. Planota vodi v ozemlje Vardara. Južno je Ovčepolje, kjer so bili v balkanski vojni tudi večji boji. Onostran se razteza jugo - zapadna Bolgarija. Kotlina je, obkoljena od visokega gorovja, ob robu težko dostopno planinsko gorovje s precejšnjimi višinami. Severo - zapadno zaključuje ozemlje že omenjeno srbsko - bolgarsko obmejno ozemlje z izrastki, zvezanimi s sedlom Dragomanom. Južno - zapadni del tvori Osogovska planina, severno Bregalnica. Najvažnejši kraji so utrjeni: Negotin, Zajecar, Knjaževac, Pirot, Niš, Skoplje; na bolgarski strani: Sofija, tabor z okoli 30 km obsega, Kula, Bjelogradčik, Slivnica, ki obvladujejo kraje, kjer bi mogli Srbi vdreti v Bolgarijo.

GREY O POLOŽAJU NA BALKANU.

V angleški zbornici je poročal zunanji minister sir E. Grey o položaju na Balkanu, trdvi, da se je Bolgarija odločila za vojno proti Srbiji, ker sta ji centralni državi izvzemši Trakijo obljubili več, kakor so mogle to storiti ententne države. Centralne države so stavile svoje ponudbe na stroške sosedov Bolgarije, ne da bi tem sosedom priznale kake kompenzacije. Grey je poudarjal, da se nahaja Srbija zopet v resnem kritičnem položaju, v katerem pa se zopet kaže vsa sijajna pogumnost srbskega naroda.

LISTEK.

Odvetnikova skrivnost.

Angleški spisal J. K. L. e y s.
(Dalje.)

»Samo to je dobro, da sem se že na vse zgodaj obrnil na policijo,« je dejal O' Neil. »Pojdi, Rawson, z menoj na stanovanje. Policija mi je obljubila, da mi sporoči svoje obvestilo glede Duerota na dom.«

Lady Boldonova je na svojo hišno Julijo sicer zelo skrbno pazila, a tega vendar ni mogla preprečiti, da je Julija v ponedeljek zjutraj poslala hišnika na brzojavni urad, da je oddal njeno, ponoči spisano brzojavko. Čim je dobil Duerot to brzojavko, si je bil nemudoma na jasnem, da stori najbolje, če hitro izgine in da se povrne v Alton Street šele potem, ko bo Frederik Boldon, njegov gospodar, zopet čil in zdrav. Zbral je vse svoje stvari v kovčeg in se postavil pred hišna vrata, da bi dobil zaupanja vrednega človeka, ki bi kovčeg odnesel. Postrežka ni hotel Duerot, češ, da imajo ti preveč dober spomin in se tudi policija posebejo rada pri njih informira. Duerotu ni bilo treba predolgo čakati. Prišel je počasnih korakov mož, ki se mu

očividno ni nikamor mudilo. To je pravi, si je mislil Duerot in je moža ustavil ter se z njim domnil, da nese njegov kovčeg na bližnji kolodvor. Malobeseden mož je vzel kovčeg in je odšel in koj z njim se je sprazil iz hiše tudi Duerot, ne da bi bil kdo zapazil, kdaj jo je odkuril in kam.

Na kolodvoru je Duerot shranil svoj kovčeg pri portirju in se je potem izprehajal po sosednjih ulicah, motreč posebno hiše, na katerih so viseli listki z napisom: »Soba v najem.« Duerot je bil menda zelo izbirčen, kajti ogledal si je precej sob predno je našel tako, kakršno je želel dobiti. Duerot se je s prijetno gospo natančno domenil o najemščini in postrežbi in je odšel nazaj na kolodvor, da pošlje kovčeg na svoje novo stanovanje.

Komaj je bil Duerot zapustil hišo, je že zopet nekdo pozvonil pri gospe King.

»Lej, lej, lej,« je sari sebi govorila gospa King. »Če začne enkrat kapljati, potem sledi navadno dež. Lej, lej, lej, najbrž je prišel zopet kdo vprašat za mojo sobo, ki je toliko časa nisem mogla oddati.«

Gospa Kingova je prav slutila. Ko je odprla vrata, je stal pred njo precej slabo oblečen mož in je vprašal za njeno sobo.

»To sobo sem ravnokar oddala,«

je zadovoljno izjavila gospa Kingova. »Ni pet minut tega, kar sem jo oddala.«

»Škoda!« je rekel mož, kakor bi mu bilo posebno žal. »Ravno v tej hiši bi najraje stanoval.«

»Pa se ogledate čez štirinajst dni. Soba je namreč najeta samo za štirinajst dni. Najel jo je gospod, ki ste ga morali srečati ali na stopnicah ali vsaj v veži.«

»A, da, tega se že spominjam. No, pa saj ni nič pomagati. Priporočam se Vam, gospa.«

Gospod Duerot je bil gotovo pisano gledal, če bi bil prisostvoval temu kratkemu pogovoru. Tisti mož namreč, ki je bil tako razočaran, da ni mogel dobiti Duerotu oddane sobe, je bil namreč Duerotu že znan: malo poprej je nesel Duerotov kovčeg iz starega stanovanja na kolodvor. Ta mož se je moral pač posebno zanimati za Duerota. Oddavši kovčeg na kolodvoru, se je nekoliko skril, potem pa v spoštljivi oddaljenosti sledil Duerotu, kamor se je ta obrnil in se končno šel tudi prepričati, če je uganil resnico, ko je mislil, videl Duerota spopati v hišo, kjer je stanovala gospa Kingova, da si je tu najel sobo.

Mož je stekel po stopnicah in hotel kar je mogel na bližnjo brzojavno postajo, kjer je oddal na glavni policijski urad naslovljeno brzo-

javko. Posledica te brzojavke se je pokazala že čez nekaj časa. Ko je namreč Duerot po izdatnem pokrepčilu v dobri gostilni prišel domov na svoje novo stanovanje, sta ga tam na njegovo veliko začudenje pozdravila s prav energičnimi besedami dva gospoda. Duerot je enega takoj spoznal, O' Neila namreč, saj je bil O' Neil ravno tedaj v Roby Chasu, kakor Frederik Boldon s svojim slugo. Drugi gospod se je zdaj predstavil Duerotu; povedal je, da mu je ime William Rawson.

Duerot je komaj dobro spoznal, s kakima možema ima opraviti, ko se je naglo zasukal in jo hotel odkuriti. Toda O' Neil ga je prehitel, skočil med Duerota in med vrata ter vrata zaklenil. Duerot je strme pogledal zdaj O' Neila, zdaj Rawsona. Oba sta ga gledala tako srdito in žugajoče, da je ves zelen od strahu padel na kolena in s sklenjenima rokama prosil:

»Gospoda, bodita milostna!«
»Ustani, lopov,« je zagrmel O' Neil, ki je le težko premagal svojo močno željo, da bi z izdatno brco Duerotu pomagal na noge. »Ustanite in poslušajte, kar Vam imava povedati. Vi ste bili v soboto pri porotni obravnavi. Jaz sem Vas natančno spoznal in sem videl, kako ste pazljivo poslušali razpravo. Vaš zločinski obraz se ni prav nič premenil,

dasi ste videli, kaka strašna nesreča grozi Hughu Thesingerju in lady Boldonovi. Kaj še, da bi se bili oglašili in jima pomagati. Vstanite!«

Ne da bi zinil le besedo, se je Duerot dvignil, a kolena so se mu tako šibila, da se je komaj vzdrževal na nogah.

»Poslušajte dalje,« je zapovedu joče dejal O' Neil. »Da me boste bolj razumeli, Vas opozarjam, da stojim pred hišo policijski stražnik, ki sem ga jaz dobil na razpolaganje. Poglejte skozi okno, pa ga boste videli. Jamčim Vam tudi, da ima prav močno verižico pri sebi.«

Duerot je plaho pogledal skozi okno in strahoma vzdrltel, ker je videl, da gleda stražnik prav na okno njegove sobe.

»Ta stražnik,« je nadaljeval O' Neil, »je z veseljem pripravljen, da Vam umetniško pravilno in zanesljivo trdno vklene Vaše dolgorprstne roke in Vas odpelje v ječo, ker ste ukradli oporoko...«

»Bodite usmiljeni, gospod,« je prosil Duerot. »Jaz nisem ničesar iz lastnega nagiba storil. Lady Boldonova...«

»Kaj je z lady Boldonovo? Pazite na svoje besede, spoštovani zločinec. Jaz sem z lady Boldonovo že sam govoril in vem več kakor, bi Vam utegnili biti po volji.«

(Dalje prihodnjik.)

Évidentno je, da so interesi Srbije in Grške identični. Te dve državi bodete skupno padli ali pa skupno zmagali. V sporazumu s Francijo smo storiли primerne korake. Sodelovanje ruskih čet je obljubljeno, čim bodo na razpolago. Naši vojaški načrti za Balkan temeljijo na zdravi strategični podlagi. Srbija se bori za svojo narodno eksistenco, toda odločitev bo za nas vse enaka.

Viviani o sodelovanju Italije.

Pariz, 15. oktobra. Ministrski predsednik Viviani je v senatu izjavil: Francoska vlada upravičeno sodi, da se Italija ne bo odtegnila skupnemu nastopu na Balkanu. Vlada mora pa zaenkrat varovati še najstrožjo tajnost o tekočih diplomatskih pogajanjih.

Italija solidarna z ostalo entento glede Balkana.

Iz Rima poročajo: Salandra se je vrnil iz glavnega stana v Rim, da sporoči ministrskemu svetu kraljevo odločitev, ki pomenja popolno solidarnost Italije z ostalimi zavezniki glede dogodkov na Balkanu.

Kaj zahteva Italija za svojo pomoč na Balkanu?

Preko Lugana poročajo: Italija se bo balkanskega podjetja le v tem slučaju udeležila, ako se Srbija odreče vsem aspiracijam v Albaniji, v kolikor nasprotujejo italijanskim interesom.

Italija noče nikamor.

Chiasso, 15. oktobra. Navzlic klicom Srbije na pomoč, ki jih objavljajo tudi italijanski listi, potlača italijanska cenzura vsako zagovarjanje ali siljenje listov, da naj se balkanske ekspedicije udeležijo tudi Italija. »Giornale d' Italia«, ki ima zveze s Salandrom in Sonninom, izvaja, da Italija za enkrat ne bo odposlala v Orijent nikakih kontingentov. Italija da veže s svojim prodiranjem (!) v Avstrijo cel milijon (!) sovražnikov z veliko množino artiljerije ter koristi tako odlično skupnomo vojevanju. Ta korist bi se le zmanjšala, ako

bi se italijanske čete uporabile drugod. Tudi Avanti podpira to argumentacijo, češ, da potrebuje Italija zlasti pozimi mnogo čet na avstrijski fronti.

Petrogradski bolgarski poslanik — odpuščen iz službe.

Sofija, 15. oktobra. (Kor. urad.) Uradno javljajo: Bolgarski poslanik v Petrogradu, Madžarov, je bil radi njegovih izjav v listih odpuščen iz službe.

ČETVEROVEZA GROZI GRŠKI.

Četveroveza je sklenila navzlic grškemu protestu nadaljevati izkrcavanje svojih čet v Solunu. Ako bi se Grška dejansko uprla, potem bi jo ententa z blokado prisilila, da sploh opusti svojo dosedanje nevtiralnost.

Dunajski listi poročajo, da so zastopniki četveroveze izročili grški vladi tozadevno noto, da pa je grški kabinet odgovoril z novim protestom. Za to ni izključeno, da pride tudi z Grško do prerušenja diplomatskih stikov.

Grško - angleški odnošaji so se poostriili, ker je angleška vlada sedaj prepovedala izvoz grškega tabaka v Nemčijo.

Iz Petrograda poročajo, da je načelnik urada za orijentalne zadeve v zunanjem ministrstvu Gulkijevič grškemu poslaniku zagrozil z ostrimi ukrepi, ako bi se Grška uprla prehodu ententnih čet preko grškega ozemlja. Pri tej priliki je Gulkijevič tudi naznanil, da bodo izkrcali Italijani v Valoni močno armado. Skušal je grškega zastopnika prepričati, da položaj Srbije nikakor ni brezupen.

Prijateljski odnošaji med Grško in Bolgarijo.

Iz Sofije poročajo: Bolgarska vlada je dovolila grškim trgovcem nakupovati in izvažati žito iz Bolgarije na Grško. Grška vlada je prevzela jamstvo, da se bo žito porabilo le za grško prebivalstvo. Vse to kaže, da so grško - bolgarski odnošaji izvrstni.

Nevarnost za italijansko vzhodno obal.

Prebivalstvo v Ankoni, Bari in Brindisi se boji, da bi italijansko vzhodno obal napadle združene čete Nemčije, Avstrije, Turčije in Bolgarije, ko bi odbile srbski in črnogorski odpor in pregnale Italijane iz Albanije. Oblasti iščejo one, ki začno razširjati take vznemirjajoče vesti med ljudstvo, ali pozabljajo, da je oficijozni »Giornale d' Italia« pred časom pisal o možnosti nenadnega ponočnega napada vzhodne obali z one strani. V Ankoni so se dne 6. oktobra širile vesti, da se izkrca tam sovražna eskadra. Isti dan so začeli pa tudi popravljati pristanišče, kar je prebival. smatralo za jako slabo znamenje, češ, da pomorska oblast hoče v zadnjem trenutku napraviti tam najnujnejše utrdbe. Vse zama, ljudstvo se ni dalo pomiriti. Slično je bilo v Brindisi. Kdor more, beži v notranjost dežele.

Slaba disciplina v italijanski armadi.

Da vlada v italijanski armadi slaba disciplina, nam spričuje dejstvo, da je v zadnjem času jako mnogo moštva odreklo pokorščino svojim predstojnikom. Trebalo bi seveda vse te nepokornežje ustreliti, ali vojno ministrstvo se je zbal, ker bi tak čin najbrže le še bolj oslabil disciplino. Zato pošiljajo nepokorne vojake v zapore v Gaeto.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. oktobra. (Kor. urad.)

Iz vojnoporočevalskega stana:

12. oktobra. Napadi in protinapadi so se menjavali pogostoma v odseku planote, pri izvihu Astica, in njegovih pritokov. Sovražni sunek v smeri na Malgo 2, severno hriba Costona, je bil odbit dne 11. oktobra. Zjutraj na vse zgodaj. V gorenji dolini d' Assa so naše čete napredovale. Ob drugi fronti, zlasti v Karniji, navadni topovski ogenj, s strani sovražne artiljerije jako malo učinkovit. Na Kraški planoti je podvzel sovražnik dne 11. oktobra zvečer po intenzivni artiljerijski pripravi na široki fronti, napad na naše pozicije, vzhodno Vermeljana, na hribu »dei busi«. Takoj smo ga ustavili in pod težkimi izgubami odbili.

Italijanski parlament bo sklican koncem novembra.

»Messaggero« poroča, da bo sklican italijanski parlament koncem novembra, zasedanje utegne trajati par tednov, poslanci, ki so na fronti, dobe dopust in se udeležijo zasedanja v civilni obleki. Nacionalisti pa so, kakor znano, zahtevali ravno nasprotno.

Italijanski radikalci.

Centralni odbor radikalne stranke v Rimu je sprejel preteklo nedeljo resolucijo, v kateri zahteva, da stranka ostane v svoji disciplini in podpira vlado.

Italijanski dohodki.

Haag, 14. oktobra. Italijanski poslanik naznanja, da italijanski dohodki v septembru presegajo na carini na žito za 36-29 milijonov lir dohodke v septembru lanskega leta. V zadnjem četrtletju so znašali dohodki za 74-59 milijonov lir več nego lansko leto.

Umetnine v zasedenem ozemlju.

Italijanska vlada je imenovala Huga Ojettija, zgodovinarja umetnosti, za kustosa umetnin in starin v vsem ozemlju, ki so ga Italijani zasedli. Hugo Ojetti je bil pristaš raznih političnih struj. Najprvo je bil socialist, potem konservativec, odkar je vojna, se kaže Ojetti velikega sovražnika centralnih držav. Sedaj je dobil novo mesto, kdo ve le, koliko časa bo mogel opravljati to svoje novo mesto!

Goriško mostišče.

Polno je ljudi, ki kar ne morejo umeti, zlasti kadar pogledajo na zemljevid, da Italijani glodajo in glodajo goriško mostišče pa nimajo nikakega uspeha, tako piše vojni poročevalec »Pester Lloyd«. Kurt von Reden iz vojnoporočevalskega stana. Vsi smo že mnogo slišali in čitali, koliko sil so že napeli Italijani, da bi mogli zasedati ta razmeroma majhen kosček dežele. Ali ta kosček je neprebavljiv kamen, ne prenese ga niti novej želedec.

Kakšna je torej tam naša pozicija? Dobi se ugodno ležeče točke, s katerih se dopoldne, ko imaš sonce za hrbtom, vidi res skoro vse. Komaj 300 metrov smo nad morjem, to je tako poprečna višina teh nepoznanih in sedaj tako zaslovelih hribov na doberdobski planoti, na levo se vidi seslanski zaliv, zaliv v Pančanu, katerega ozadje tvorijo lagune nizdol ob Sdobi. Daleč zadaj se vidi mrtvi stolp graščke, kjer se sedaj

Italijani šopirijo; približno jednako daleč, ali še bolj pred nami se vidi Oglej. Tik pod nami ležijo »Adriawerke«, ladjedelnica v Tržiču. Neki veliki parnik leži tam zapuščen. Citati moremo še celo napis na glavnem poslopiju »Adriawerke«; tik nad vhodnimi vsati je zadela naša granata, ker so si Italijani le preveč po domače vredili svoje bivanje tam. Veliki dimnik podjetja smo dvakrat zadeli, jeden strel ga je prevrtal gladko od vzhoda proti zahodu, drugi istotako od severa proti jugu. Sedaj si Italijani ne upajo priti več gor. Velika delavska kolonija leži tu pod nami mirna in zapuščena, in pred njo tečejo italijanski sprednji strelski jarki proti severu v Tržič, ki stoji v dolini ali neposredno ob vzhodni planoti. Od tu gor je že precej strmo. Tudi železnico imajo v svoji posesti Italijani, okoli planote do blizu Rubij je proga njihova, kakih 5 kilometrov južnozapadno od Gorice. Nam pod nogami je Doberdob in ne daleč od njega doberdobsko jezero. Italijani so se pod varstvom svoje artiljerije tuintam na zapadnih pobočjih roba doberdobske planote vstali. Na sploh se more reči, da italijanska artiljerija obdaja naše pozicije na robu višine spodaj v soški ravnini.

General Cadorna je govoril v svojem poročilu jako mnogo o znatnem napredovanju zavojevanja doberdobske planote; kakor že omejeno, so se povzpeli Italijani na zadnjo pobočja in tam ležijo našim četam nasproti včasih prav na bližnje distance; dalje pa niso prišli, ker so zašli v naš ogenj z boka. Na sploh, mi smo spremenili doberdobsko planoto, s katero mislim kraško ozemlje južno od Gorice do Tržiča, v trdnjavo, ki se nahaja v oblegovalnem stanju in bo prenašala ta ščadij brez drugega na nedoločeno dobo.

Nepriemerno kompliciranjši je položaj v severnem delu goriškega mostišča. Ta je ločen od južnega, ki sega mnogo dalje proti zapadu, po čisto ozki dolini Soče, uro hoda na širino. Takoj omenjam, da razni soški mostovi pri Gorici so vsi nepoškodovani, to sta dve cesti, železniški most in steza. Mesto goriško leži tu skoro popolnoma odprto in Italijani je morejo obstreljevati, kakor hočejo.

Južnim višinam mostišča najbližje ležeči hrib, torej zapadno od Soče, je Podgora (Kalvarija), gozd-

nati komaj 200 metrov visoki greben. Na tej Podgori je situacija v malem prav ista kakor na planoti v velikem, Italijani sedijo na zapadnem pobočju in naši so v neposredni bližini nad njimi. — Italijani imajo hribovje zapadno Podgore, na katerega robu, pod hribom Sv. Kvirina se nahaja Krmin. Na hribu so postavili Italijani številno težko artiljerijo. Severno Podgore imajo Števerjan, visoko ležeč kraj z lepo bivšo cerkvijo in strejlajo od tam posebno radi tudi v Gorico. Tako se je zgodilo to tudi v zadnjih dneh, ko so preskusili svoje junaštvo na bolnišnici Rdečega križa. Ob vzhodni Podgore je tovarniški del Gorice, Podgorec, ki je mnogo trpel. Od tam vodi jedna cesta ob Pevmski višini zapadno in vzhodno v Števerjan. To višino in z njo zvezano Oslavje imamo mi v svoji posesti.

Zadnji in najvišji hrib, ki predstavlja takorekoč krilno vtrdbo goriškega mostišča, je Podsabotin, okoli 600 metrov visok. Ta vladajoči hrib, neposredno nasproti Solkanu stojič še na zapadnem soškem bregu je pa ob enem lomišče italijanske črte. Iz tega že se razvidi, da posestne razmere niso tako preproste in posledica je bila, da namesto gozdov na najbolj spornih višinskih delih so ostala sedaj le posamezna razstreljena debla. Prekrasni solkanski most je ohranjen in poskrbeli smo še na drug način, da ga nikdo ne prekorači.

Železnica in cesta zapadno in vzhodno Soče sta v obojestranskem ognjenem območju in torej takorekoč nerabni. Poprej sem označil Podsabotin za severno, končno točko goriškega mostišča, ker spada naravno v neposredno goriško območje; v širšem smislu bi se moglo prištevati k temu območju tudi še ž njim sklenjene vtrjene višinske pozicije, ki zopet podpirajo Podsabotin in ga obdajajo z boka. Na vsak način pa provizorična vtrdba Gorice predstavlja unikum v toliko, da to mostišče ne sme biti obkoljeno; na jugu ima vtrdbo na planoti in morje, na severu enotno sklenjeno črto, ki sega zopet do tirolske in od tam do švicarske meje. Ne preostane Italijanom drugega nego poskusiti, da prodorejo na kaki točki, kar so delali doslej brez uspeha, in mi vemo, da so bili ti poskusi toliko dražji, kolikor pozneje so jih izvršili. (»Gr. Tagbl.«)

Ljuti boji pri Dvinsku.

POLOŽAJ NA NAŠI SEVERO-VZHODNI FRONTI.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. urad.)

Uradno razglašajo:

Rusko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

LJUTI BOJI PRED DVINSKOM. BOMBE NA KOLODVOR V MINSKU.

Berolin, 15. oktobra. (Kor. ur.)

Wolfow urad poroča:

Veliki glavni stan 15. oktobra.

Vzhodno bojišče.

Armadska skupina generala feldmaršala von Hindenburga.

Jugo - zapadno in južno Dvinska so nas Rusi včeraj ponovno večkrat napadli. Južno črto Dvinsk-Novo Aleksandrovsk, so bili z izredno težkimi izgubami odbiti. Takisto sta se ponesrečila dva napada severo - vzhodno Vestolova. Pri enem navalu se je Rusom tu posrečilo, vdreti v naše pozicije en bataljon na široko. Protinapad se vrši.

Eden naših zrakoplovov je izdatno bombardiral kolodvor Minsk, kjer se baš sedaj vkrcava mnogo čet. Opaziti je bilo 5 težkih eksplozij in velik požar.

Armadni skupini generala feldmaršala princa Leopolda Bavarškega in generala v. Linsingen.

Nič novega.

Vrhovno armadno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Ruski generalni štab poroča 12. oktobra:

Naše torpedovke so pregnale nemške hidroplane, ki so pripluli nad zaliv Rige. V okolišču Tukum je vrglo naše letalo tipa »Ilija Muromjec« par tucatov bomb na sovražni vlak in vpreženo artiljerijo. V okolici Dvinska se ljuti boji nadaljujejo. Pri vasi Dubeljski (severozapadno Iluksta) se je Nemcem posrečilo zasedati del naših jarkov. Boj se nadaljuje. V

okolici Lavkesov, severovzhodno Novega Aleksandrovsk, je naša artiljerija razpršila nemške čete. Naš artiljerijski ogenj je Nemce tudi prisilil zapustiti vas Toršok (15 km južno Dvinska) ter njihove jarke. Pod zaščito megle so napadle naše čete včeraj ob zori naenkrat in ne da bi streljale sovražnika na južnem koncu Demenskega jezera; polastile so se 3 strelskih jarkov, vjele vojake ter ugrabile strojne puške. Naši letalci so podpirali čete ter so vrgli približno 50 bomb na sovražne črte med Meddumskim in Drisvijatskim jezerom. Južno Obolskega jezera so prekoračile naše čete reko Prorvo ter so zasedle ožino severno Boginskega jezera. V okolišču Oginskega kanala je poskušal sovražnik na nekaterih točkah prodirati, bil pa je povsodi odbit. Jugozapadno Pinska (24 km) smo napadli Nemce pri Komori ter jih z bajonetom vrgli iz vasi. Bežali so v neredu ter so imeli vsled našega strojnega ognja velike izgube. Južno Pripieta je izvršila naša kavalerija na levem bregu Stira več izvidnih pohodov ter je imela več uspehov. Napadi sovražnika v okolici vasi Rafalovka in Saladžin, od Čartorijska ob Stiru navzdol (17 in 26 km) ter njegovih poskusi prekoračiti reko so bili brezuspešni.

V Galiciji so se polastile naše čete blizu vasi Hajvoranka, zapadno Trembovle (25 km, ob Strypi) zadnje obrambne črte. Zasedle so dve vrsti strelskih jarkov ter so zajuršale utrjeno višino vzhodno Hajvoranke. Utrdba na tej višini je obstojala iz pokritih strelskih jarkov zvezanih z rovi, ki so imeli strelne line, zavarovane z obrambnimi ščiti. Okoli utrdb so bile napravljene žične ovire. V okopu se nam je udalo 252 mož. Vpleni smo 1 top in 3 strojne puške. Sovražnik je poskušal izgubljeno utrdbo zopet osvojiti. Izvršil je z močnimi silami protinapad, pa je bil odbit. S ponovnim sunkom v okolici Hajvoranke smo premagali sovražno črto na hribu Makova, kjer smo vjeli cel avstrijski bataljon. Rezultat je ta, da se v celnem odseku poraženi sovražnik pričenja v neredu umikati na drugi breg

Vojna z Italijo.

PONESREČENI ITALIJANSKI NAPADI NA FOLGARI IN PRI PETOVLU.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. urad.)

Uradno se razglašajo:

Italijansko bojišče.

Na tirolski fronti je trajal močni artiljerijski ogenj. Pehotne napade je poskušal sovražnik le na visoki planoti Folgaria, kjer je več italijanskih kompanij proti polnoči navalilo na naše pozicije; bile pa so po kratkem boju prisiljene se umakniti. Takisto se je ponesrečil ponovni v jutranjih urah izvršeni poskus se nam približati.

Ob koroški meji in na Primorskem je splošni položaj neizpremenjen. Posamezni odseki teh front se nahajajo pod trajnim sovražnim artiljerijskim ognjem. Neki ob robu planote pri Petovlju prodirajoči italijanski oddelek je bil s protinapadom vržen nazaj ter je imel velike izgube.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Z ITALIJANSKEGA BOJIŠČA.

Profesor Lovrič piše z dne 3. oktobra:

Kakor vsak dan, tako tudi na dan 25. septembra, je imela naša artiljerija lepe uspehe: italijanski okoli pri S. P., višine X., iz katere so metali sovražniki na naše okope eksplozivne metke, so uničeni; istočasno so razrušene sovražnikove utrdbe pri P. in D. in šotori pri P.

26. septembra. Sovražnikova sila je nekoliko ponehala. Razven delnih prask pri T. in D. ni prišlo do znatnejšega navala. Sovražni revolver - topovi so začeli obsipati z ognjem odsek P.

Tudi danes, dne 27. septembra, sovražnik zopet strelja na bolnišnico »Rdečega križa« v Gorici. Mi samo vprašamo, čemu to? Ali je to lepo, ali je to človeško, izljaviti svojo jezo radi neuspehov na ranjenice in bolniške? Tu moram pripomniti, da se mi vsi čudimo hladnokrvnosti tamkajšnjega dičnega slovenskega prebivalstva. Ali strelja sovražnik, ali počne kaj drugega, — to je njim vsejedno!

Kmet vrši mirno na polju svoj posel, ženske hodijo v Gorico, tam prodajajo in kupujejo potrebne stvari, tako pač, kakor da se nahajajo v mirnih časih. »Olejte, gospod!« mi reče neki stavec, kačoz na drobce razstreljene granate, »to so nam poslali Italijani, ko smo delali na po-

lju.« — »Pa, ali ste zbežali?« — Odgovor: »Za trenotek, pa smo zopet začeli delati. Nekaj granat je padlo še nekoliko bolj daleč od nas, potem je nastal mir.« — »Ali kaj je to?« sem vprašal neko starko v G., ter pokazal na rupo, globoko en meter, široko tri. — »Granata je naredila to,« odvrne starka. — »Ali, majka, tukaj je nevarno stati; pojdite raje v B.« — »Oh ne,« pravim; »Mati božja nas bo varovala.« Pa da ni to diven narod! Zdi se ti, kakor da so se mladi in stari zakleli, da hočejo braniti svojo milo Sočo. Slovenec ljubi nežno svojo grudo, Soča je simbol njegovega narodnega ponosa, jako je vdan svoji veri. Čustvo vidne hvaležnosti polje po njegovem srcu do braniteljev njegove mile reke brez razlike narodnosti; ker pa ve, kaj mu je storil posebej še Dalmatincev, ga čisto obožava.

Štirideset Italijanov v gozdu.

Iz nekega pisma: Že dva dni smo opažali ogenj v gozdu, kakih 200 korakov dajave od naše pozicije, ponoči in podnevi je bil tam ogenj. Ali so res Italijani tako predrzni, da v taki bližini kurijo ogenj in se okrog njega zabavajo? Praporščak s štirimi vojaki se napoti ponoči, pogledati si ta ogenj in prijatelje Italijane. Proti jutru so odšli. Ogenj je bil tam, ali Italijanov nikjer. Plezali smo navzgor po pobočju in iskali. Nevarna pot, vsak trenotek bi se bil lahko kdo prekopicnil v kako globel. Sovražnika nikjer. Šli smo na drugem kraju in se ustavili. Ko smo bili tako namiru, smo čuli nekaj, da se giblje, da nekdo govori. V bukovem gozdu, kakih 250 korakov pred nami smo jih našli. Okoli 40 jih je bilo. Eden izmed njih je sedel pri mizi in neki vojak ga je ribal po golem gornjem telesu. To mora biti častnik. Potem se je oblekel, sedel k mizi in si zravnal lase z vso skrbjo, prišel je še drugi, smejala sta se in zabavala, kakor bi bila kje lepo doma. Solnce je posijalo na enega, strel počil, oni, ki je bil tako lepo sfriziran, je padel na tla, drugi zbežal. Vseh 40 je pograbilo za puške in streljalo kar na slepo okoli sebe, potem so začeli streljati ravno od nas proč proti našim postojankam, odkoder so nanje letele svinčenke, ker naši so mislili, da jih hočejo Italijani napasti. Še 15 strelcov smo oddali mi na Italijane, vsak strel je skoro zadal. Slednjič so zbežali nekateri s težavo v strelski jarek, prišla je saniteta in pobrala ranjenice in mrtve. Mi smo se vrnili domov, vsi zadovoljni. Ognja v gozdu ni bilo več...

Strype. Naše čete so zasledovale sovražnika, ki se je gnetel pri mostu pred vasio Hajdoronke, z artiljerijskim ognjem. Proti večeru smo prekoračili Strypo. Naša kavalarija se je vrgla na sovražnike, jih mnogo posabljal ter je vplenila trensko kolono. Ta dan smo ugrabili 60 častnikov, 6000 mož, 4 topove in 10 strojnih pušk.

Potopljene nemške ladje.

»Berlingske Tidende« javljajo, da je bilo v Baltičkem morju zopet potopljenih več nemških ladij. Kapitan nemškega parnika »Adler« javlja, da so samo v petek zvečer vsled napadov angleških podmorskih čolnov eksplodirali trije nemški parniki. Na kako zamenjavo s parniki, katerih potopitve se je že prej javilo, ne gre misliti, kajti oni so bili torpedirani opoldne, ti pa, ki jih je videl »Adler«, zvečer. Vsled naraščajočih ostanejo nemške ladje v švedskih pristaniščih, stoji zdaj v Stockholmu 10, v Lulea pa 20 nemških parnikov.

Program novega ruskega ministra notranjih del.

Minister Hvostov je povabil k sebi zastopnike časopisja, da jim pojasni vodilne misli svoje politike. V prvi vrsti bo delal proti temu, da bi se nemški kapital in nemška industrija silila na ruski trg, poleg tega pa bo delal zlasti proti draženju živ. Skupno delo vlade s prebivalstvom je potrebno, toda liberalni blok naj ne poskuša eksperimentov. Za zdaj ne smatra za potrebno, sklicati duma, ker je njena avtoriteta in moč že itak silno narasla; predvsem je treba, da ima prebivalstvo zaupanje v vlado. Amnestijo je sedaj težje izdati, kakor začetkom vojne, ker bi izgledalo, kakor da je izdana vsled pritiska na vlado. Židom se ne more dovoliti, da bi postali zemljiški posestniki. Četudi se med napredno stranko in med kadeti ni doseglo sporazumljenj, bi vendar lahko obe stranki skupno postopali.

Kokovcev v Švici.

Kolonija, 15. oktobra. Švicarski listi poročajo iz Petrograda, da pojde bivši ruski finančni minister Kokovcev navidezno privatno, bržčas pa v posebni misiji čez Angleško in Francosko v Švico.

Rusko - japonska zveza.

»Times« javlja iz Petrograda: Ministrstvo zunanjih del je dobilo poročilo, da želi Japonska, naj se čim prej končajo priprave za rusko-japonsko zvezo. V kratkem pride visok uradni ministarstva zunanjih del v posebni misiji na Japonsko.

Ruska ofenziva v Volinju.

»Berliner Tageblatt« prinaša iz c. in kr. vojnega tiskovnega stana obširno poročilo o ruski ofenzivi v Volinju, zlasti o bojih armad generala Ivanova proti armadam generala Linsingena. V tem poročilu je rečeno: Ruska protiofenziva in francosko - angleški prebijalni poskus sta začela v tistem trenutku, ko sta se Nemčija in Avstrija pripravili, da podasta preko Srbije Bolgarom in Turkom roko. Ofenzivi na vzhodu in na zapadu sta ponesrečili in nista vplivala na prodiranje v Srbijo. Zdj se naznanjajo nova ruska premikanja sil na 500 km dolgi fronti. Od Polesja do romunske meje je s posebno ljutostjo vzplamtel boj. Zaradi izgub pri prviofenzivi je general Ivanov zahteval znatna ojačenja, ki so bila pripeljana čez Kijev. To so deli armade, ki je bila namenjena proti Turčiji, pa čete iz Odese in iz Kavkaza. Večina so to neizvežbani ljudje. Pri zadnji ofenzivi se je tudi pokazalo, da imajo Rusi zopet jako mnogo municije in topov, večina amerikalnske in japonske ter le deloma ruske provenijence. Nasproti generalu Ivanovu stoji general Linsingen. Ruski načrt je, suniti v treh smereh. Desno krilo poskuša prodreti na Kovel, da bi zabilo klin med armado Linsingen in med nemške armade na severu ter jima odrezalo zveze z ozadjem. Rusko središče poskuša doseči železnico Brody-Dubno in tako priti volinjski armadi Linsingen v flanko. Tretji sunek se je zgodil tik romunske meje in v vzhodni Galiciji, a bolj iz političnega, kakor iz strateškega namena. Romunsko je treba v teh kritičnih časih plašiti. — Najzanimivejše bojišče je med železnicama Kobrin-Pinsk in Kovel - Zarni. Najprej je bila reka Pripjet meja med operacijskima skupinama; severna skupina je bila pod nemškim poveljstvom, volinjska in vzhodnogališka pod avstrijskim. Izgubivši Pinsk so Rusi morali zapustiti cesto iz Pinska v Pripjet. Večina so se utrdili za dotoki in močvirji Pripjeta do poštne postaje Lubičov. Nemška kavalarija jih je pregnala in zavzela vas Neval. S tem je naša leva flanka za-

varovana in zdaj se vrše že dva tedna z menjajočo se srečo boji ob Stiru. Ti boji so med soboj v zvezi in se lahko imenujejo bitka ob Stiru. Ruski sunek gre ob železnici Zarni-Kovel od vzhoda na zapad. Zarni je zbirališče Rusov. Ko je v drugi polovici septembra nemška ofenziva na severu ruske sile pregnala iz Polesja, so te prišle na levo flanko avstro-ogrskih armad, ki so se morale vsled tega od Rovna umakniti na Luck. Obenem so se Rusi polastili prehodov čez Stir. Tisti dan, ko je Linsingen prevzel poveljstvo, je bil pri vasi Cartorijsk hud boj. Ponoči so Rusi prišli čez Stir in se od vasi Rafalovka razširili na sever do Sobiesice, na zapad do Kostinechnovke, Galužickaje in Galužice. Ko je bila tako reka Stir forsirana, se tudi mostovišče pri Eminihi ni dalo držati. Sovražnik je prodrl do Medrieze in Litora, ruska kavalarija do Kolkega. Med tem so se pripeljale v Kovel nemške čete in krepko poslele v boj. Rusi so bili v središču in od strani prejeti, vrženi čez Lisovo in Emine nazaj in so izgubili več tisoč mrtvih in 6000 vjetnikov. Rafalovka in Cartorijsk sta bila zavzeta in s tem zagotovljeni prehodi čez Stir. Ta uspeh je pomagal, da je avstrijska armada zopet zasedla začasno zapuščen Luck. Rusi so šli nazaj za Kormin, pa so južno od tod ob železnici Rovno - Kovel poskusili nov sunek. Od Olike so z granatami obsuli avstrijske strelske järke, na kar so ruske kolone jurišale v desetih vrstah. Avstrijski so Ruse pogladi čez potok Putilovka. Tudi poskus Rusov, prodreti fronto med Luckom in Dubnom se ponesrečil. Ob Putilovki in ob Ikvi so imeli Rusi 2000 mrtvih; 1000 mož je bilo vjetih. Dalnji artiljeristični centrum generala Ivanova je gorovje pri Kremjenču. Tu se je z bombardiranjem pripravljalo prebitje ob železnici Brody - Dubno. Po hudem boju so morali Rusi bežati. Celi ruski polki so bili uničeni. Manj sistematični so napadi na armado Bothmer. Napad iz Tarnopola na Kozlov je ponesrečil; padlo je 2000 Rusov. Pri Cebrovu se je Rusom posrečilo priti v nemške strelske järke, a so bili z velikanskimi izgubami odbiti. Vse kaže, da se bo tudi druga velika ruska ofenziva izjavila.

ZAPADNO BOJIŠČE.

USPEHI NEMŠKIH ČET PRI VERMELLES IN V CHAMPAGNI. — BOMBE NA CHALONS IN VITRY LE FRANÇOIS.

Berolin, 15. oktobra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan 15. oktobra.

Zapadno bojišče.

Severo - vzhodno in vzhodno od Vermelles so Angleži zopet vrženi iz naših pozicij. Le ob zapadnem robu, takozvanem »Kiesgrube«, so se mogli v malem kosu jarka držati.

V Champagni so saksonske čete vzhodno Auberive izpraznile neko francosko gnezdo, ki se je od velikega napada sem še držalo v naši poziciji. Pri tem so vjele 5 častnikov in 300 mož ter ugrabile več strojnih pušk.

V noči od 13. na 14. oktober je neki naš zrakoplov bombardiral za vršče se operacije vojaško važna kolodvora Chalons in Vitry le François.

Vrhovno armadno vodstvo.

Zeppelin nad Londonom.

Angleški vojni urad razglša dne 15. oktobra: Brodovje sovražnih letalcev je zadnjo noč obiskalo vzhodne grofije in en del londonskega okraja ter metalo bombe. Naši branilni topovi so streljali. Kakor se je videlo, se je ena zračna ladja nagnila na stran in šla navzdol. Dvignilo se je pet naših letal, a zaradi neugodnih zračnih razmer je le eno našlo eno zračno ladjo, ki je izginila v megli. Nekaj hiš je bilo poškodovanih. Nastalo je več požarov, a resne škode na militarističnih stvarih ni bilo. Vsi požari so se hitro pogasili. Že naznanjenimi žrtvami jih je vseh skupaj: 27 civilnih možkih je mrtvih, 64 je ranjenih, 9 žensk je mrtvih, 30 je ranjenih, 5 otrok je mrtvih, 7 ranjenih. Izmed teh jih je bilo v londonskem okraju ubitih 32, ranjenih pa 95.

V gozdu Givenchy.

Geneva, 15. oktobra. Ljuti boji v gozdu Givenchy potekajo ugodno za Nemce. Vsled pozicij, ki so jih zavojevali Nemci, so otežkočene vse operacije Francosov severovzhodno Soucheza.

Za Anglijo se vojna že začne.

»Manchester Guardian« piše v uvodnem članku: Za Angleško se v

gotovem smislu začne vojna že sedaj. Doslej smo doprinali velike žrtve za Evropo, za Francijo, za Belgijo in za Rusijo, a čim je bila Bolgarska pridobljena za centralni državi, je postalo ogroženo vse naše stališče v Aziji. Zdj se borimo prvič ne za abstraktno načelo pravičnosti ali za mimljivo fano morganano ravnovesja med državami, nego za najstarejši angleški interes.

Splošna vojaška dolžnost na Angleškem.

Iz Londona javljajo nemški listi, da so v angleškem ministrstvu nastala nasprotja in da hočejo nekateri ministri odstopiti. Tisti ministri, ki so za uvedbo splošne vojaške dolžnosti, bi radi dosegli, da se vlada že odloči, a doslej jim to ni bilo mogoče. Ti ministri samo zato še niso odstopili, ker še vedno upajo, da bodo zmagali s svojo politiko.

Četverozvezna diplomacija.

Na Balkanu nastala situacija pomeni vsekakor poraz četverozvezne diplomacije in zdi se, da leti vsa krivda na vodilne ministre, odstopivšega Delcasséja, Sazonova in Greya. V tem oziru so značilne naslednje brzojavke:

Berolin, 15. oktobra. »Tageblatt« javlja iz Geneve: Napadi ruskega časopisja na diplomate četverozveze so neznačilno silni. Iz Londona se razširja vest, da ima Sazonov zopet svojo staro bolezen, vsled katere se svoj čas mnogo mesecev ni mogel baviti s politiko. Najbrže pojde na dopust.

Petrograd, 14. oktobra. »Novoje Vremja« napada ministra zunanjih del, Sazonova, zaradi njegove balkanske politike in pravi, da je balkanski blok stal in padel z Bolgarijo. Sazonov se je izkazal prevelikega optimista; zanašal se je preveč na tradicionalno prijateljstvo Bolgarije za Rusijo. Izgubljena diplomatska bitka na Balkanu bo Rusijo stala mnogo novih žrtv. Vsak Rus mora pomniti, da se ima Rusija za ta poraz zahvaliti Sazonovu.

Geneva, 15. oktobra. V pariškem časopisju je Delcasséjev odstop vzbudil ogorčenje. »Hervé« piše: Delcassé je spravil domovino ob prepad in, zaprši vrata za seboj, dolži še svoje tovariše, da bi odvalil krivdo od sebe. Odstopil je iz samoljublja. — Clemenceau je spisal Delcasséju ironičen nekrolog, v katerem se pritožuje, da je cenzura doslej zabranjevala diskusijo o Delcasséjevi politiki. Zdj se vidi uspeh te politike, ki zna pomeniti propad domovine. — »Matin« označuje Delcasséjevo postopanje kot dezertacijo. Tudi »Figaro« rabi ostre izraze. — »Temps« ignorira Delcasséjevo eksistenco in ne prinaša nobene besede o njegovem odstopu, kar je v nasprotju z vsemi načeli tega lista. »Radical« pravi, da je Delcassé za vedno odpravljen.

Kolonija, 15. oktobra. »Kölnische Zeitg.« pravi o Greyevem govoru v parlamentu, da je smatrati četverozvezo na Balkanu za poraženo. Če je res, da smatra četverozveza že živahnejše delovanje Italije na njenem lastnem bojišču za zadostno pomoč, potem obsega ta izjava priznanje lastne onemoglosti.

Ministrska kriza na Angleškem.

»Morningpost« javlja, da vlada splošno mnenje, da se v nekaterih dneh zgodi v ministrstvu prememba. »Daily News« pišejo, da je Kitchen na strani tistih, ki hočejo splošno vojaško dolžnost in so za to tudi voditelji delavstva.

Francoski parlament odgođen.

Pariz, 15. oktobra. Francoska zbornica se je odgodila do 21. oktobra.

TEOFIL DELCASSE.

Pravi vzrok odstopu francoskega ministra zunanjih del, Teofila Delcasséja, pride pač šele po vojni na dan. Odstop tega državnika je pa vsekakor pomemben dogodek, kakaj prav Delcassé je bil med poglavitnimi možmi, ki so pripravili sedanjo vojno. V svoji mladosti je bil Delcassé častnikar. L. 1884. je bil izvoljen v francoski parlament, kjer je kmalu igral važno vlogo. A šele leta 1898. je postal faktor v mednarodni politiki. To leto je postal minister zunanjih del in je nemudoma začel delati na to, da se osnuje koalicija velesil proti Nemčiji. Delcassé je največ pripomogel, da se je poravnalo staro nasprotje med Francijo in med Anglijo. L. 1899. je bil temu sporazumljenju položen temelj, s katero se je Francija odrekla vsem aspiracijam na Egipt. Angleška pa je Franciji prepustila Maroko. Dve leti pozneje je Delcassé tudi poravnal še izza Crispjevih časov obstoječe nasprotje med Francijo in Italijo. Tedaj je bilo tudi domnjeno, da si vzame Italija Tripolitanijsko. Ta zveza

med Francijo in Anglijo ter Italijo se je prvič pokazala tedaj, ko se je nemški cesar peljal v Tanger in je Nemčija hotela doseči en del Maroka. Takrat se je začelo na francoskem propagirati vojno proti Nemčiji in takrat je angleški kralj Edward VII. zagotovil Franciji za slučaj vojne z Nemčijo angleško pomoč. Leta 1905. je moral Delcassé odstopiti. To je bil za Nemčijo uspeh, saj je na vseh krajih in konci čutila, kako dela ravno Delcassé proti njej. Pa že l. 1911. je Delcassé postal zopet minister in sicer minister mornarice in je sklenil rusko - francosko pomorsko konvencijo. Po izvolitvi Poincaréja za predsednika francoske republike je postal Delcassé francoski poslanik v Petrogradu in je tam veliko storil za utrjenje zvez, naperjenih proti Nemčiji. To mesto je zapustil meseca februarja 1914., meseca avgusta 1914. pa je izbruhnila svetovna vojna in skoro ob sebi je bilo prvi dan umljivo, da prevzame krmilo zunanega ministrstva Delcassé, saj je bil eden poglavitnih sovariteljev vseh alijanc proti Nemčiji. Ali se bo smer francoske politike vsled odstopa Delcasséja kaj premenila, se pač ne da presoditi, a verjetno ni. Kamen se vali ...

Odlična pohvala našega 17. pešpolka.

Deželni predsednik baron Schwarz je prejel naslednje pismo:

Vaša ekscelenc!

Vaša ekscelenc ste bili že enkrat tako dobri in ste s proslavo omenili bravurozno hrabrost meni podrejenih vrlih Kranjcev.

Polagam torej važnost na to, sporočiti V. E., kot vrhovnemu načelniku kranjske dežele, zadnje pohvalno priznanje našega zbornega poveljnika, ki jasno dokazuje, da se 17. polk, hrabri sinovi Kranjske povsodi in v vsakem položaju junaško bijejo, nikdar ne omahnejo in se nikdar ne umaknejo.

Tako bo tudi ostalo do slavne in zmagovitega konca!

Blagovolite prejeti V. E. pozdrave polka in izraz najodličnejšega spoštovanja

od udanega

podpolkovnika Ventour m. p.

t. č. polk. poveljnika.

Na bojišču 2. oktobra 1915.

POVELJE ZAPOVEDNIKA SKUPINE.

Bivališče, 19. septembra 1915.

C. in kr. pp. št. 17 odhaja na višje povelje iz zaveze skupine.

Nad en mesec se je nahajal ta hrabri polk pod mojim poveljstvom; v tem času je v Ivanjski pentli preprečil vsak sovražnikov poskus se približati našim pozicijam ter je tvoril dne 1. in 2. septembra jedro napadalne skupine, ki je imela trdno voljo vreti sovražnika iz njegovih utrjenih pozicij severno Zaleszkykov. Ko se je pozneje sovražnik umaknil ter je prišel polk na Seret, je to reko pri Muskarovu junaško forsiral, sovražnika porazil ter pridobil teren držal proti vsakemu napadu. V območni poziciji Žyrawka - Bedrykowce - Hluske je bil polk postavljen na najopasnejše mesto, kjer je vedno odbil naval mnogo močnejših sil.

Za odlično delovanje, ki sem je zgoraj kratko očrtal, izrekam polku v imenu Najvišje službe svoje priznanje ter želim, da bi polk pod vodstvom svojega preizkušnega polkovnega zapovednika v novi zavezi si vedno priboril take uspehe, kakor tu, in da bi mu bilo usojeno se bojevati tudi nadalje hrabro in zmagovito v dobrobit celote in v lastno slavo.

Henriquez m. p., fml.

Kranjskim industrijalcem, obrtnikom in trgovcem.

Brezprimerni uspeh zadnjega nemškega vojnega posojila ne sme vzbujati le občudovanja. Vsakemu avstrijskemu patriotu bodi marveč mogočna vzpodbuda, da se z vso pripravljenostjo in čim izdatnejše udeležijo podpisovanja našega lastnega tretjega vojnega posojila. Za krepko nadaljevanje in za zmagovito dokončanje usiljene vojske je odločilnega pomena, da damo sedaj naši državi v obilju na razpolago denarna sredstva, potrebna za vojskovanje. V ta namen, da se izkoristijo veliki uspehi, katere so naše vrle armade s svojo brezprimerno hrabrostjo že dosegle, ter v to svrhu, da dobojemo vojsko srečno in dosežemo trajen, neoviran gospodarski razvoj, omogočujoč mir, je treba v

sedanjem usodepolnem času napeti naše gospodarske sile vsestransko. Zivahno udeleževanje subskripcije tretjega vojnega posojila naj izpriča zmagovitim našim armadam našo zahvalo za njih sijajne čine. Sveta patriotična dolžnost je, da vsakdo po svojih najboljših močeh pripomore do impozantnega uspeha tretjega vojnega posojila, ki naj nadkrili krasne rezultate predidnih dveh posojil.

Preizkušen patriotizem in nemajna lojalnost narekata zlasti gospodarskim krogom v naši deželi krepko sodelovanje ob podpisovanju tretjega vojnega posojila. Ljubljani domovini treba v viharnem času dati na razpolago drage volje denarna sredstva, katere so potrebna za srečno dovršitev orjaške borbe. Sedanje vojno posojilo naj ima tak uspeh, da dobi država za kar možno dolgo dobo potrebna denarna sredstva. Podpisovalni pogoji so jako ugodni in omogočajo tudi gospodarsko šibkejšim udeležbo. Vojno posojilo nudi po svojih ugodnih pogojih izvrstno in dobičkanosno denarno naložbo.

Sedaj, ko država po sijajnih uspehih na bojnem polju vabi na subskripcijo tretjega vojnega posojila, se hočemo odzvati vabilu z vso svojo gospodarsko močjo ter po svojih najboljših močeh pripomoči do tega, da bo naša staroslavna monarhija po sijajnem uspehu tretjega vojnega posojila tudi finančno likovno moč vredna vrstnica naše močne zavezanice.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko se obrača zlasti do industrijalcev, trgovcev in obrtnikov v deželi Kranjski ter jih nujno poziva in vabi, da se kar najčistnejše in najizdatnejše udeležijo 3. vojnega posojila. Trgovska in obrtniška zbornica je trdno prepričana, da store naši domači produktivni krogi svojo patriotično dolžnost v polni meri sedaj, ko gre izpričati neoslabljeno denarno moč naše monarhije.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko:

Ivan Knez.

Dr. Fr. Windischer.

Vesti iz primorskih dežel.

V etapnem prostoru na Goriškem se vidi po slovenskih vaseh brezbrizno deco, kako se igra po tesnih blatnih ulicah ali ženejo kako kravco na pašo ali s paše. Ne zanimajo jih preveč sive vojaške uniforme in bojno orožje. Žene se vrte v topi ravnodušnosti po hiši in okoli ognjišča, ne meneč se za grmenje topov in pokanje pušk v bližini. Starci trgajo po vinogradih zadnje ostanke grozdič in po poljih spravljajo sirk. Najsvečanejši trenotek je zanje, ko gredo v nedeljo v cerkev, da pomolijo za duše pokojnih in za srečno vrnitev svojih sinov, očetov, sorodnikov iz boja. Ako pridejo k njim novi vojaki, jih sprejmejo gostoljubno in vedejo se tako, kakor da hiša ne pripada njim, marveč erariju. »Bog Vas varuj in nam daj sveti mir!« to so besede, s katerimi pozdravljajo vojake pri dohodu in odhodu. Bog naj čuva tudi vas, potrpežljivi in dobri goriški Slovenci! Hrvatje razumejo vaše žrtve, ker je tudi njihova domovina postala bojišče, na katerem se odločuje usoda Evrope. — P. G.

V Gorici je umrlo v času od 5. septembra do 2. oktobra 125 oseb; na koleri jih je umrlo 13, na legarju 8. Rodilo se je v isti dobi 13 otrok. V tekočem letu do 12. septembra je bilo 245 rojenih, med njimi 52 nezakonskih otrok. V Gorici je sedaj že okoli 10.000 prebivalcev. Ob zavzetju Belgrada je vihralo po Gorici obilo slovenskih zastav.

Grofica Olga Strassoldo iz Furlanije je internirana v Florenci kot talka.

Gradišče ob Soči je popolnoma evakuirano. Prebivalstvo, okoli 800 oseb, je bilo bežalo v bližnji Romau, odkoder pa so jih poslali v Italijo v razne kraje.

Samomor v Italiji interniranega goriškega profesorja. Kakor poroča »Pol. Kor.«, je izvršil v Italiji internirani avstrijski podanik, srednješolski profesor Bresca iz Gorice, samomor. Vzroka italijanski listi, ki poročajo o samomoru, ne navajajo.

V sežanskem političnem okraju se je vršilo nabiranje darov za ranjence v proslavo rojstnega dne Nj. Velikanstva. Nabralo se je 4111 K 41 vin., 3000 cigaret, 12 steklenic ribezlja, 2 piščeti in 95 jajc. Največ se je nabralo v občini Sežana: 730 K 96 vin., cigarete, ribezeli, piščeti in jajca.

Smrt med begunci. Na Bledu je umrla Marija Kavčič, begunka iz Modreje pri Sv. Luciji, stara 47 let.

Prebivalce Spenice, kolikor jih je ostalo doma, so odpeljali Italijani v Benečijo najprej, potem pa so jih poslali del v Diano Marino, prov. Porto Maurizio. Kraj je jako lep.

Na kolodvoru v Divači se je ponesrečil Andrej Cerkvenik iz Matavuna na Krasu. Umrl je v ljubljanski bolnišnici vsled notranjih poškodb.

Begunce iz Istre, kar jih je še na Ogrskem, premeste vse v Avstrijo. Mnogo jih je že na Stajerskem in Gor. Avstrijskem. Kar se tiče perila, obleke, obuvanja itd., se zagotavlja, da vlada stori, kar mogoče, da bo za begunce čim boljše.

Obsodbe. Iz Splita javljajo, da je sodišče po večdnevni razpravi obsodilo urednika bivše »Zastave« in »Slobode«, Oskarja Tartaglio, na 5 let in pravnik Čulica na 18 mesecev zapora; vračunal se jima je preiskovalni zapor.

Aprovizacija Zadra. Vršil se je sestanek, na katerem se je sklenilo, osnovati konsorcij s 500.000 K kapitala za preskrbo mesta z živežem; moko bo nabavala gospodarski svet.

Zgorela je na Reki trgovčeva soproga, 52letna Franca Mileusič. Sodi se, da se je njena postelja po nesreči užgala, a gospa se je prebujala prekasno in se ni mogla več rešiti. Nekam čudno je, da so našli zgorelo ženo na goreči postelji.

Dnevne vesti.

— Novi grb avstrijsko - ogrske monarhije. Poročali smo pred nekaj dnevi o cesarski odločbi, s katero je uveden nov skupen grb za avstrijsko - ogrsko monarhijo. Ta grb izraža heraldično, kar dejansko že dolgo obstoji: da namreč naša monarhija obstoji iz dveh držav, iz Ogrske in iz Avstrije. Zaeno s tem grbom je tudi uvedeno imenovanje »Avstrija« za dežele tostran Litve, ki doslej niso imele skupnega imena, nego so se oficijalno nazivljale »v državnem zboru zastopana kraljevstva in dežele«. Kolikor se je doslej izvedelo, se edino negativi madžarski grof Apponyi ni popolnoma spriznjal s tem novim grbom, češ, na grbu so tri krone in morda bi kdo smatral tretjo krono za skupno krono obeh držav, Avstrije in Ogrske, take tretje krone pa da ni.

— Odlikovani slovenski častniki. Vojaški zaslužni križec III. razreda z vojno dekoracijo je dobil stotnik infanterijskega bataljona 1/93 Rudolf Caučig plem. Krasnodol. — Signum laudis so dobili: stotnik 4. etapnega poveljstva Viktor pl. Sušnik, rez. poročnik 13. saperskega bataljona Adolf Košak, črnovojniški poročnik 9. topničarskega polka Bogoljub Žibert, nadporočnik 60. pešpolka Ludvik Pušnik, rez. nadporočnik 7. topničarskega polka Emil Černe in rez. nadporočnik 11. trenske divizije Franc Beran. Red železne krone III. razreda z vojno dekoracijo je dobil pred sovražnikom padli stotnik infanterijskega bataljona Franc Dekleva.

— Odlikovanje. Živinozdravnik dr. Fran Zaverin je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne kolanje.

— Pri ljubljanski kreditni banki so subskribirali III. 5¹/₂% avstrijsko vojno osojilo med drugimi naslednji gg.: Robert Kollmann, tu, c. kr. dvorni založnik 60.000 K; Jean Schrey, tu, 50.000 K; Karel Kress, Praga, c. kr. stavb. nasvetnik 15.000 kron; ga. Jospina Čuden, tu 5000 K; Ludovik Kneifel, c. in kr. polkovnik, tu 3000 K; Bohuslav Žirovnik Edl. von Ellybor, c. in kr. polkovnik, tu 2000 K; dr. Jernej Demšar, tu, c. kr. vojni nadzdravnik 2000 K; Vencel Hucl, c. in kr. ritmojster, tu 1000 K.

— Izredni slučaj. Rodbina ljubljanskega bivšega mesarja gospoda Josipa Prepeluha, ki šteje 8 sinov, je dala v vojaške vse 8 sinov. Najmlajši Emil, bil je vpoklican včeraj. Eden sinov — Ivan — je padel, dne 16. novembra I. l. v Galiciji.

— Zakaj zebe Jožeta P. iz B. v eno nogo. Z južnega bojišča nam piše vrl slovenski sapper: Ko je prvi sneg zapadel po Alpah, piše Jože hitro domov svoji Rezi: Draga Reza! Prosim Te, pošli mi moje najdebelejšje spodnje hlače, ker tukaj je že zelo mrzlo. — Reza pa, ker ima rada Jožeta, napravi zavoj in nese na pošto. Ali smola! Poštni uradnik vrže na tehtnico Jožetove spodnje hlače in glej, imele so nad 35 dkg. Na vojno pošto pa se ne prevzame več od omenjene teže v enem zavoju. Brihtna Reza si hitro domisli, teče domov, vzame škarje in prepara Jožetove hlače po šivu ter napravi dva zavotka t. j. v vsak zavitek dene po eno hlačnico. Urnih krač jo mahne Reza zopet na pošto. Sio je. Čez par dni prinese naš »ordonanec« zavitek. Jože hitro odpre zavitek, in glej, samo ena hlačnica! Drugo pa čaka še dandanes. Jasno je bilo, da se je en zavoj izgubil, kar se pač lahko dogodi sedaj v vojnem času, ker je velik poštni promet. Drugoga mu ni kazalo, kakor da si je eno hlačnico oblekel, da ima vsaj eno hlačnico gorke, v drugo ga pa naba...

— Vest o vjetnikih. Emil Tomšič, carinski uradnik v Trstu je od 20. septembra 1915 v ruskem vjetništvu; Anton Trebše iz Srpence na Bovškem, sporoča, da se nahajata on in njegov oče, bivši tajnik iz Srpence, kot italijanska internanca od 31. maja v Alessandriji.

— Za oslepele vojake. Za ustanovitev deželnega zavoda za slepe so poslali deželnemu odboru: Upravni svet zavarovalne banke »Slavi« je v Pragi po generalnem zastopu v Ljubljani 100 K, c. g. Karel Gnidovec, kaplan v Žužemberku mesto razdeljevanja podobob ob buri 50 K, č. g. Kambič Josip, župni upravitelj v Preloki pri Vinici 5 K in po ženah in dekletih župnice Preloka nabranih 30 K, dalje g. Rih. Sušnik, lekarnar v Ljubljani, mesto venca na krsto rajne gospe Mahrove 20 K in okr. črnovojniško poveljstvo, transen. odd. št. 27 znesek 10 K 44 v. — Bog plačaj darovalcem in naj bi se še mnogi ob raznih prilikah spomnili slepih — največjih revežev med reveži.

— Podpolkovniku Frid. Kaučiču so bili nadalje izročeni za slovensko junakino Berto Kenda: I. R. 50 K; Viljem Beck in sinovi, dvorni liferant, 50 K; bratje B. 20 K; malo omizje A. C. v rotovski kleti 10 K; Ivan Winternitz, domobranski liferant, 10 K; podpolkovnik Kaučič v imenu častnikov in tehničnih uradnikov domobranske orožarne 40 K; gospa Adela Lubar 20 K; P. pl. Grasselli, Dunaj, 20 K; Steiner in Adelberg, Dunaj, 10 K; Henrik Eisner, Dunaj, 10 K; veletrgovec Ludvik Edelstein v Libercah 25 K; gospa I. I. 5 K; Ludvik Riedl, posestnik kavarnе »Evropa« 15 K; Kassiopag, Linc, 10 K; avstrijska tovarna orožja 50 K; Emanuel Kraus, domobranski liferant v Pardubcah, 20 K = 365 kron + prejšnji izkaz 650 K = 1015 kron.

— Podpore državnim nastavljenecem. Med odredbami za zboljšanje materijelnega položaja državnih nastavljenecv, je tudi odredba, določujoča, da se na individualne prošnje uradnikom, do vstetega 8. činovnega razreda in uslužbencem lahko dovoljujejo po osebnih razmerah prosilca enkratne podpore. Zdjaj so oblastva pooblašena, da smejo brez prošnje na predlog uradnih predstojnikov v slučajih bolezni, neugodnih denarnih razmer itd. dovoljevati podpore. Dovoljevati se smejo podpore tudi vpoklicancem, če niso gazisti ali če ne dobivajo njihove rodbine že itak podpore.

— Bodite previdni pri prodaji fižola! Mnogokrat se je že razglašalo, da je letos tudi fižol zaplenjen v prid državi in da ga smejo kmetovalci prodajati samo komisijonarjem zavoda za promet z žitom. Kljub temu pa po mnogih krajih še vedno prodajajo fižol drugim osebam, zlasti po kamniškem okraju hodijo nekateri, ki baje kupujejo fižol za vojaštvo; pripeti se tudi, da vojaštvo samo gre nakupovati fižol na deželo. Kmetovalci se še enkrat opozarjajo, da razen komisijonarjev žitnega zavoda nihče ni opravičen, nakupovati fižola, tudi vojaštvo ne, ker ga žitni zavod sam oddaja vojaškemu erariju. Zatorej naj se tisti kmetovalci, ki so prodajali fižol drugim, ne čudijo, če bodo imeli opraviti pred sodiščem.

— C. kr. državna obrtna šola v Ljubljani. Glede pričetka šolskega pouka v šolskem letu 1915/16 na tem zavodu doslej še niso došle odločilne naredbe naučne uprave. Ker je šolsko poslopje sedaj uporabljeno za vojaške namene, ni izključeno, da se pouk letos sploh ne bo vršil. Ko dobi ravnateljstvo pričakovane ukrepe merodajnih oblasti, bo po tukajšnjih dnevnikih naznanilo, če se pouk prične, ali pa če izostane.

— Umrl je včeraj v Ljubljani rezervni poročnik Rudesch, sin radovljiškega notarja.

Z grabljami je obdelal neki gospodar v Brdu pri Lhanu svojo dekelo Jero Kuga, ker mu je očitala, da je grdo ravnal z nekim otrokom pred par dnevi. Kuga je močno poškodovana, nahaja se v deželni bolnišnici.

Na c. kr. gimnaziji v Novem mestu se prične novo šolsko leto dne 19. oktobra 1915 z vpisovanjem učencev v frančiškanskem samostanu. Novi učenci se bodo vpisovali dopoldne, stari popoldne.

† Ivan Jagodic. Dne 11. oktobra opoldne je v Kranju nepričakovano umrl fotograf, hišni posestnik in mestni odbornik gospod Ivan Jagodic, star 52 let. Pred dobrimi tridesetimi leti je prišel v naše mesto s prijazne Senturske gore šibak mladenci — Ivan Jagodic. Vstopil je kot slikarski vajenec v delavnico vlega našega mojstra Matija Bradaške, a tu je ostal le nekaj časa in se skoro posvetil izključno fotografiji. Jagodic je prinesel z doma dve neprecenljivi lastnosti: staro kmečko poštenost in neutrudno marljivost. Zato si je kmalu pridobil med meščani ugled in spoštovanje. Točno je izvrševal svojo obrt, ves prosti čas pa je porabil za izobraževanje, narodno in občerkoristno delo. Pri našem Sokolu je vodil z redko vestnostjo blagajno od njega ustanovitve (1896) pa vse do svoje smrti. Za občepriljubljene Sokolove maskerade je vsako leto s finim ukusom dekoriral druzveno dvorano; za Čitalnico je dragevolje slikal kulise. Nekdanje Bralno društvo se je uspešno razvijalo pod njegovim predsedništvom. Deloval je v odboru Požarne brambbe in zadnji čas opravljal posel podpredsednika Godbe požarnega in reševalnega društva. Zaupanje meščanov ga je poslalo že pred leti v mestni občinski zastop; marljivo je sodeloval v raznih odsekih, posebno se je zanimal za napravo mestne elektrarne; njegova mirna, tehtna in premišljena beseda je nekaj zalegla v mestnem zastopu. Kaj čuda, da nas je smrt tega vrliga moža vse pretresla. Šel je po mestu samo en glas: Skoda je bilo moža! Na dan sv. Edvarda popoldne pa smo ga spremili gori k Sv. Križu. Mračno, neprijazno popoldne. In mračne, žalostne so bile naše duše. Smo pač pokopavali v resnici dobrega, plemenitega moža. Pri pogrebu si videl ves Kranj: občinski odbor, Čitalnico, Sokola, Požarno brambo. Svirala je gasilna godba pred hišo žalosti in ob odprtem grobu se je ginljivo poslovil od pokojnika čitalniški možki zbor pod vodstvom gospoda Vilka Rusa. — Dragi Ivan! Bil si mož, ki ni glasno govoril in bahato nastopal. Delal si na tihem, a vztrajno, potrpežljivo, brez strasti, a zato — z uspehom. In takih delavcev nam Bog daj obilo. Sladak ti pokoj, vrli domoljub, v dragi zemlji domači, katero si ljubil tiho, a z vsem žarom zlatega svojega srca! — Rupa r.

Radovljica. Na korist ranjenecem na Bledu bo v nedeljo 17. oktobra ob 8. zvečer v restavraciji Kunstelj v Radovljici pri pogrnenih mizah koncert in gledališka predstava. Uprizori se komedija »Lokalna železnica«. Vstopnina 1 K. Preplačila se z ozirom na človekoljubni namen hvaležno sprejemajo.

Kap je zadel gospoda Frana Kenka, c. kr. poštnega nadoskrbnika v Gradcu, ki je služboval poprej več let v Ljubljani. Boril se je s smrtno par dni, včeraj pa je umrl. Pokojnik je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono. Dosegel je starost 49 let.

Policijske odredbe proti prostituciji v Zagrebu. Ker se je med vojno prostitucija zelo razvila in so nastale med vojniki venerične bolezni, je policija v Zagrebu izdala stroge odredbe. Dopolučala se bo samo oblastveno dovoljena prostitucija. Vse druge sumljive ženske se bodo iz Zagreba iztirale. Odslej so vse natakarike in kasirke v Zagrebu podvržene strogi kontroli. Za bodoče pa hoče policija vpeljati določbo, da morajo biti natakarike in kasirke vsaj 40 do 45 let stare. Policija pa izrečno razglasa, da je med natakariami in kasirkami tudi mnogo spodobnih žensk in bo to vpoštevalo.

Krapinske Toplice na Hrvaškem je obiskalo letos do 30. septembra skupaj 3571 oseb.

Kino »Ideal«. Senzacionalna drama »Na nevarnem tiru« nam pripoveduje o konkurenci dveh železniških družb. Scena, ko povezi vlak ženo, je prav umetniško napravljena in postavi vse dosedanje trike te vrste v ozadje. Ravnotako se odlikujejo bojni prizori po dovršeni tehniki. Film: »Na nevarnem tiru« lahko pristevamo k najboljšim učinkovitostim svoje vrste. — »Konservska nevesta« je zopet enkrat veseloigra, katera daje dovolj snovi za smeh. Že vsebina sama je dovolj humorja polna, kaj pa šele v igri! Poleg tega je najnovejšje vojno poročilo. Ta spored bo predstavljal kino »Ideal« od danes do ponedeljka.

Zrebanje razredne loterije (5. razred, 7. dan). 200.000 kron dobi 11.427. Po 10.000 K dobita: 25.290, 87.209. Po 5000 K dobe: 27.308, 46.770, 93.643. Po 2000 K dobe: 1374, 6091, 17.985, 21.186, 22.352, 30.465, 31.761, 45.603, 47.330, 47.853, 48.856, 56.182, 60.381, 67.525, 69.086, 72.476, 82.552, 83.393, 83.446, 85.625, 88.438, 95.160, 95.179, 101.257, 101.497, 102.134, 102.945, 103.355, 104.805, 106.041, 106.769, 109.050. Po 1000 K dobe: 3331, 5515, 17.078, 18.300, 20.665, 21.474, 27.852, 34.207, 43.700, 46.319, 50.492, 51.382, 52.477, 56.120, 59.862, 60.292, 60.306, 61.159, 67.362, 73.718, 74.974, 80.988, 91.516, 100.250, 105.805, 107.191, 108.254.

Razne stvari.

* Petrolej na Dunaju. Kakor v mnogih drugih krajih, primanjkuje petroleja tudi na Dunaju in ga v jako mnogo trgovinah sploh ni dobiti. Zadrege je nastala v prvi vrsti vsled tega, ker so ogrski trgovci za visoke cene pokupili kolikor so le mogli petroleja.

* Zaplenjeno imetje. Hrvatski uradni list javlja, da se je večjemu številu prebivalcev iz Kupovina, Ašanja, Budjanovca, Grabovca in Dobanovca zaplenilo vse imetje, ker teče proti njim preiskava zaradi zločina proti vojni sili države in veleizdajstva.

* Huda žena. V Budimpešti se je 44 let stari tovarniški delavec Lajoš Kovač sprl s svojo ženo. Ta njegova boljša polovica je sicer posestnica jako strupenega jezika, a zdlo se ji je najbrž, da tudi najhujše besede še ne zaležejo zadosti, kajti med prepriom je stekla po sekiri in je moža že njo ubila.

* Posavina preplavljena. Skoro vsa Posavina, od Siska naprej do Jasenovca, je zopet pod vodo. Zadnji dve leti stopa Sava v tisti pokrajini skoro vsak čas čez bregove. Letošnja povodenj traja z malimi presledki že skoro celo leto in je itak ubožnemu prebivalstvu povzročila ogromno škodo.

* Umor Jaurès. Znameniti voditelj francoske socijalne demokracije, Jaurès, je bil začetkom vojne v neki pariški kavarni umorjen. Zdjaj poročajo »Baseler Nachrichten«, da je bilo aretiranih 11 konservativnih poslancev in aristokratov, ker so na sumu, da so ali provzročitelji, ali vsaj sovedci tega zavratnega umora.

* Sestra atentatorja Čubriloviča, ki je bil zaradi sarajevskega atentata na smrt obsojen in justificiran, gospa Stasa Bokunič, je bila zdaj obsojena na šest tednov ječe zaradi odobravanja hudodelskega dejanja. Obsojenka je doktorica medicine in je bila sekundarka v sarajevski bolnici.

* Draginja na Ogrskem. Listi trde, da je nastala ne le v Budimpešti, nego tudi v vseh drugih ogrskih mestih velika draginja. Mesta Szegedin, Arad, Veliki Varadin in Temesvar so se združila na skupen boj proti draginji. Če je res taka draginja, potem je vzrok pač ta, da producentje nalašč zadržujejo živila. Pridelalo se je vsega dovolj.

* 38.000 jalc so v Zagrebu zaplenili trgovcu Ivanu Ogrizku, ki jih je hotel tihotapsko odposlati na Reko in v Trst, dasi je izvoz jalc s Hrvatske prepovedan. Jajca je prevzel mestni aprovizijski urad; kar se bo skupilo po maksimalni ceni, dobi Ogrizek, a vse mu ne bo ostalo v žepu, kajti čaka ga še primerna globa.

* Bolgarofilske manifestacije na Dunaju. Snoci so se vršile na Dunaju velike bolgarofilske manifestacije. Več tisoč ljudi se je zbralo pred bolgarskim poslanstvom in posebni odposlanec množice je slavil Bolgarijo kot zvesto zaveznicu centralnih držav. Bolgarski poslanik Tončev je odgovoril, slaveč Avstrijo in njeno armado. Manifestanti so se nato podali pred turško veleposlanstvo, pred nemško veleposlanstvo in pred vojno ministristvo.

* Ameriški Nemci so hoteli preprečiti udeležbo svojih finančnih zavodov, v katerih je naložen nemški denar, na angleško - francoskem posojilu. Prvi slučaj te vrste, ki je prišel pred sodnijo, so obravnavali v Čikagu. Od sodišča se je zahtevalo, da naj prepove, da bi podpisala Assecourations Compagnie Mutual Life 2 milijona funtov posojila, ker zavarovanci družbe pripadajo vsem narodnostim.

* Usoda poslanca Breiterja. Kdor se je v mirnih časih zanimal za državni zbor, temu je znano, da je sedel med drugimi poslanci tudi lvoviski poslanec Breiter. O njem je svoj čas izšla v nemškem jeziku posebna brošura. Kakor zdaj poročajo listi, se nahaja Breiter s svojo ženo v Kijevu, kjer je pač pod policijskim nadzorstvom, a se sicer povsem svobodno giblje. V Kijevu je vse polno talov iz Galicije, največ Židov.

* Skrb za premog. Na Dunaju se je pred nekaj časom posvetovala trgovsko-politična komisija o preskrbi premoga. Reklo se je, da bodo prihodnjo zimo s premogom velike težave, češ, da ni dosti železniških voz, da ni drugih voz in konj, iz Nemčije pa je premog težko dovajati, ker je treba zdaj plačati čez 140 kron za 100 mark, dočim se je prej za sto mark računalo le 118 K. Zastopnik veletržev s premogom Berl je enegično pozval vlado, naj skrb, da cena mark ne bo tako rasla.

* Priština. Srbska vlada je zapustila Niš, kjer je bil od začetka vojne njen sedež, ter se je preselila v Prištino. To mestece nima 20.000 prebivalcev in nobenih posebnih znamenitosti. Edino zanimiv je stari grad srbskega kralja Milutina, v katerem je bil za časa Turkov sedež turške vlade. Mesto je kakih 11 kilometrov oddaljeno od železnice in leži na slavnostnem Kosovem polju, osem kilometrov od mesta, na kraju, ki se imenuje Vučji trn, je nagrobni spomenik sultana Murada, ki ga je Miloš Obilić ubil.

* Sežiganje mrličev v Budimpešti. Prizadevanje, da bi se v Budimpešti uvedlo sežiganje mrličev, je že svoj čas dozorelo tako, da je mestna uprava sklenila, sežidati primerno požigališče. Ministristvo pa tega ni dovolilo. Zdjaj se bo mestna uprava zopet bavila s tem vprašanjem in je že zagotovljeno, da bo dotični predlog sprejet. Tudi je že bil pred nekaj časom razpisan natečaj za načrte za tako požigališče in je vojna uprava na dveh krajih zgradila požigališča ter požiga tam za kužnimi boleznimi umrle vojake. V Budimpešti menijo, da to pot ministristvo ne bo nasprotovalo gradbi velikega požigališča.

* Ženska demonstracija v Lincu. Ker vlada v Lincu velika draginja in časih tudi živil sploh ni dobiti, se je zbralo 12. t. m. več sto žensk pred mestno hišo, da bi županu povedale svoje želje. Župan jim je razložil, kake korake je že storil in pojasnil, kake odgovore je dobil z Dunaja. Zbrane žene pa so izjavile, da jim s tem ni nič pomagano in so prosile župana, naj gre z njimi k namestništvu. Župan je to storil. Množica je med tem narasla na več tisoč oseb. Tudi pri namestništvu so žene prav odločno nastopile. Namestnik jim je povedal, da sta krompir in mast že na potu v Linc, nkar mu je članica deputacije zaklicala, »da, pa po kaki ceni bo?« V Lincu je župan sicer vse naročil, pa ni dobil ne krompirja, ne masti, ne jajc.

* Davek princa Koburga. Braf bolgarskega kralja, princ Filip Koburg, ima na Ogrskem velika posestva, ki mu nesejo na leto tri milijone kron. Zdjaj je na Ogrskem vpeljan nov davek, namreč vojni davek, ki ga morajo plačati ljudje, ki imajo več kakor 20.000 kron letnega dohodka. Princu Koburgu je davčna komisija odmerila tega davka 300 tisoč kron. Sicer je princ Koburg lastnik lepega dela domovine, ki jo drugi branijo s krvojo in z življenjem, a davka se je vendarle branil. Postavil se je na stališče, da je član cesarske rodovine in torej po zakonu ni dolžan plačati davka. Toda davčna komisija je dognala, da princ ni član cesarske rodovine, nego z njo le v sorodstvu in da mora torej davek plačati. In princ se je vdal.

* Dekleta v srednjih šolah. V predlanskem letu je bilo v avstrijski državni polovici vsega skupaj 5871 gimnazistk in sicer največ, namreč 3921 na gimnazijah v Galiciji, na Nižjem Avstrijskem z Dunajem vred pa le 658. Na dekliških licejih je bilo vsega skupaj 11.322 učenk, a na Galiskem le 939, dočim jih je bilo na Nižjem Avstrijskem 2862. V šolskem letu 1914/15 je bilo zaprtih mnogo galiskih šol in vsled tega se je v ostalih kronovinah število gimnazistk in lekcij pomnožilo; vstopila so namreč dekleta iz Galicije. V obče pa je konstatirati, da na bogatem Dunaju dajo prednost dekliškim licejem, v Galiciji pa gimnazijam. Tudi je na medicinski in filozofski fakulteti v Krakovu in v Lvovu bilo vedno več študentk, kakor na istih fakultetah na Dunaju.

* Pastor in profesor. V Charlottenburgu pri Berlinu je profesor dr. Vogt na cesti s svojo soprogo in z vzgojiteljico njegovih otrok govoril francoski. Profesorjeva žena je Francozinja, vzgojiteljica pa francoska Švicarka. To francosko govorjenje je slišal vpokojeni pastor Kettner, ki je bil ravno dan poprej dobil obvestilo, da je njegov sin padel na francoskem bojišču. Pastor je profesorja in njegovo družino začel zmerjati in je končno hotel starega profesorja s palico po glavi udariti. Pastor se je pred sodiščem postavil na stališče, da je za Nemca v sedanjih časih sramotno, če govori »ostudni francoski jezik«. Ker se je izkazalo, da je profesor le v navadnem tonu in povsem neprovokantno s svojo družino govoril francoski, ni bil nič obsojen, pač pa je bil pastor obsojen na malo globa.

* Volilni boj na Norveškem. Dne 11. oktobra so bile na Norveškem volitve. Priprave za te volitve so trajale več mesecev. Po celi deželi so se neprestano vozili agitatorji in agitatorice in prirejali shode v najbolj oddaljenih vaseh, v skritih dolincah in na visokih gorah. Tri stranke so zapletene v ta boj: liberalna, ki je doslej vladala, konservativna, ki bi rada prišla na krmilo, in socijalnodemokratska, ki bi rada prišla vsaj do večje veljave. V enem oziru so vse stranke edine, v tem namreč, da naj ostane Norveška v sedanjih vojni tudi še dalje nevtralna. Doslej je bilo v norveškem parlamentu 76 liberalcev, 27 konservativcev in 23 socijalnih demokratov. Pri sedanjih volitvah pa imajo pravico glasovanja tudi ženske. Liberalci so I. 1913. razširili volilno-pravico žensk in vpeljali splošno volilno-pravico vseh žensk. Volilo bo zdaj 225.000 žensk več, kakor pri

zadnjih volitvah. Ker pripadajo te nove volilke najubožnejšim slojem, pričakujejo socialni demokrati, da bodo pri volitvah kaj pridobili, da bodo liberalci ostali v večini, o tem ni dosti dvomov.

* Levite Dunajčanom je bral dunajski župan, zgovornik dr. Weiskirchner dne 11. t. m. na nekem javnem shodu. Govoril je najprej o potrebi gospodarskega združenja Avstrijsko - Ogrske z Nemčijo in potem o potrebah in preskrbovanju živil za dunajsko prebivalstvo. Vmes je tudi rekel: Govori se neprestano o hudi, skoro nezmagljivi dragini, a malo jih je bilo, ki so govorili o izgubi vrednote denarja, kar je so-faktor draginje. Govori se vedno, kako je v Nemčiji, a če se danes pogleda kurz nemške marke, se vidi, da že gre na 150. Znano je, da je po-je-manje vrednosti denarja podražilo vse potrebščine. Tudi ne smete prezreti, da vladajo na Nemškem v mnogih ozirih drugačne razmere in pred vsem — prosim, nikar se ne hudajte — je Nemec na severu vedno bolj štedljivo živel kakor moji ljubi Dunajčani. Že 15 mesecev ni bilo k nam nič sočivja vpeljanega, a mi smo navezani na uvoz iz Rusije. Nemčija ima v posesti bogato Belgijo in severno Francijo, mi pa imamo opustošeno Galicijo in okupirano ozemlje, ki komaj za lastno prebivalstvo in za armado dosti pridelava. — Prestali bomo tudi to, a potrebno je, da se štedi in da so moji ljubi Dunajčani malokromnejši; pri uživanju življenjskih dobrot.

* Anekdote iz Kurlandije. O Kurlandiji, kjer se zdaj že toliko mesecev vrše med Nemci in med Rusi veliki boji, je pred kratkim izšla zanimiva nemška knjiga. Znano je, da je v Kurlandiji mnogo nemških aristokratskih veleposestnikov, ki so do sedanje vojne na Ruskem sploh igrali jako veliko vlogo, kajti zavezali so najvišja mesta v upravi in na dvoru ter imeli jako velik vpliv na dvoru. Iz rečene knjige, ki popisuje življenje te aristokracije, najposnamemo dve anekdoti. Svoje čase je priredil generalni guverner v Rigi veliko pojedinjo, na katero so bili povabljeni aristokracije, visoki uradniki, visoki oficirji in veliki trgovci. Najponižnejšemu med gosti se je primerilo, da je z rdečim vinom poškrupil namizni prt. Generalni guverner je zapazil na prt temne lise in je zaklical svojemu gostu: V kaki hiši ste pa bili vi vzgojeni. Gost je na to ravno dušno odgovoril: V taki hiši, kjer so položili vsak dan svež prt na mizo. — V mestu Goldingen je bil prvi uradnik pač prijatelj dobre jedi, ne pa prijatelj dela. Ta gospod je, ko se je blizal 50. letu, dobil v brado nekaj sivih las, dočim so ostali lasje popolnoma nepobeljeni. Ko je pri neki priliki izrekel svoje začudenje, da mu sivi le brada, ne pa tudi lasje, mu je vprašaneec odgovoril: To je čisto naravno; brada vam sivi, ker s čeljustmi toliko delate, lasje pa ne sive, ker z glavo nič ne delate. — Kakor se vidi, so vladale v Kurlandiji nekoč prav domače navade.

* Smešen načrt. »Pester Lloyd« poroča, da je dobil v roke v Parizu izdan zemljevid bodoče Evrope. Pod tem glavnim napisom ima zemljevid dva podnapisa: »Razdelitev nemškega in avstrijsko - ogrskega cesarstva« ter »Razkosanje pruskega kraljestva«. Po tem načrtu hoče Francija vzeti Alzacijo in Lotaringijo in levi breg Rene do izliva Mosle z mestom Magnucija. Pa s tem še ni zadovoljna. Imeti hoče med bodočo Nemčijo in bodočo Francijo še kakih 100 kilometrov široko nevtravno ozemlje od nizozemske do švicarske meje. To nevtravno ozemlje z mesti Barmen, Darmstadt, Karlsruhe, Stuttgart, Ulm itd. naj pod francoskim nadzorstvom »varuje Belgijo pred Nemčijo«. Sploh so Francozi, sodeč po tem zemljevidu, jako radodarni. Medvedovo kožo dele. Švica ne dobi tisti del Nemčije, ki leži ob Bodenskem jezeru, pač pa Tivolsko in Inomostom; Srbija naj dobi Bosno, Hrvatsko in Slavonijo, en del Dalmacije in en del Albanije; Rumunska naj dobi Sedmograško, Bukovino, komitat Temeš in vso Bačko. Rusiji je namenjena vzhodna Prusija, Poznanj, Galicija in en del Šlezije z Vratislavo in Opavo. Nemčiji se naj vzameta Šlezvik in Holštajn, nemške kolonije si razdelita Angleška in Francija. Češka naj postane samostojno kraljestvo. Nemčija pa se naj razdeli na šest držav. — Če se pomisli kakšen je dejanski vojni položaj, da je vsa Poljska v rokah nemške in avstrijske armade, da je okupirana Belgija in najbolj industrijalni del Francije, da ne morejo ne Rusi, ne Francozi, ne Angleži ničesar opraviti, dočim sta nemška in avstrijska armada na potu, ki vodi v

Carigrad, potem se šele spozna, kaka smešnost je ta francoski zemljevid.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za junakino Berto Kenda iz Tolmina: Gosp. dr. Volkar, namestniški svetovalec v Litomyšlu, 10 K, in gosp. Teodor Drennig, nadzornik artiljerijskega preskrbovališča, vojna pošta 201, 10 K; skupaj 20 K.

Za »Ciril - Metodovo družbo«: Gosp. Zdravko Koren, vojni orožnik pri kolodvorskem poveljstvu v Stryju, 5 kron, in gosp. Teodor Drennig, nadzornik artiljerijskega preskrbovališča, vojna pošta 201, 20 kron; skupaj 25 K.

Za »Zavod za oslepele vojake«: Gosp. Zdravko Koren, vojni orožnik pri kolodvor. poveljstvu v Stryju, 5 kron, in gosp. Teodor Drennig, nadzornik artiljerijskega oskrbovališča, vojna pošta 201, 20 kron; skupaj 25 kron.

Za »Rdeči križ«: Gosp. notar Anton Carli v Žužemberku, 20 K (ad U 156/15, 157/15).
Srčna hvala!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 12. oktobra: Janos Faur, honved, v rezervni bolnici v Marijanišču.

Dne 14. oktobra: Štefaniya Ladicha, hči sprevoznika državne železnice, 4 leta, Žibertova ulica 223. — Jožeta Gregorič, užitkarica, 63 let, v hiralnici, Radeckega cesta 9. — Karol Untersteiner, ognjčar, 37 let, Sv. Petra cesta 25.

Dne 15. oktobra: Marija Sitar, mestna uboga, 89 let, Stara pot 8. — Jera Pintar, mestna uboga, 78 let, Japljeva ulica 2.

V deželni bolnišnici.
Dne 10. oktobra: Ivana Rupnik, posestnikova žena, 44 let. — Marija Glančnik, zasebnica, 52 let.

Dne 11. oktobra: Kristina Sadnik, zasebnica, 64 let — Ivana Jug, hči užitkarja, begunka, 16 let.

Dne 12. oktobra: Ivan Zima, zavirač državne železnice, 32 let.

Dne 13. oktobra: Mina Martnik, dninarica, 33 let.

Današnji list obsega 12 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Sredni 1. račni tlak 736 mm

oktobra	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
15.	2. pop.	735.3	7.1	sr. jvzh.	dež oblačno
„	9. zv.	736.0	5.7	sl. sever	„
16.	7. zj.	735.8	5.0	sr. svzh.	„

Srednja včerajšnja temperatura 6.9° norm. 10.6°. Padavina v 24 urah mm 17.

Mesečna soba

lepo meblavana se takoj odda.
Sv. Petra cesta 4. I. nadstropje, levo. — Razgled na cesto. 2659

Sprejmeta se takoj dva poštona

dečka

zmožna obeh deželnih jezikov v dobrodočo trgovino z mešanim blagom na Spod. Štajerskem. Ponudbe pod »pošton deček/2669« na upravn. »Slovenskega Naroda«. 2969

Javna zahvala.

Moj sin Alojzij Štuper, je umrl 13. aprila t. l. v celjski vojaški bolnici in sicer vsled bolezni, ki si jo je nakopal vsled neznosnih strapac v vojni v Galiciji — bil je še le komaj dobra tri leta zavarovan pri Prvi Češki splošni in delniški družbi za zavarovanje na življenje v Pragi — a sem dobil po njem vseeno ugo zavarovalno usoto, za kar se imenovani družbi na tem mestu najtopleje zahvaljujem ter jo kot skrajno kulantno usakomur naitopleje priporočam.

Št. Pavel, Savinjska dolina, dne 13. oktobra 1915.

Feter Štuper, oče.

2667

Gradilni odpadki prodam takoj cenó lep, dobro ohranjen

avtomobil

Vpraša in ogleda se v trafiki
Jozerska, Zaloška cesta 166. 2675

Išče se

2671

meblvano stanovanje

obstoječe iz 1 sobe, kabineta in kuhinje, z plinovo ali električno razsvetljavo, za takoj. Ponudbe pod šifro »stanovanje z razsvetljavo/2671« na upravništvo »Slov. Naroda«.

Ugodna prilika Ugodna prilika
za kakup 70 hl izvrstnega belega

VINA

katero se takoj radi nenadne selitve prod. Kje, pove uprav. »Slovensk. Naroda«. 2674

Spretem

brivski pomočnik

se pod jako ugodnimi pogoji sprejme takoj pri 2673

O. Feticch-Frankheim v Ljubljani.

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju

Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 372

Popotni kožuh

in 2661

kožuhovinasta vreča za noge

za avtomobiliste, še skoro nova, potem popolnoma nov, težak

: havelok :

se ceno prod.

Kje, pove uprav. »Slovensk. Naroda«.

Sprejme se 2672

več pomočnikov

železninske stroke in nekaj

delavcev

pri

Franu Stupica,
Ljubljana, Marije Terezije c. 1.

Burke in *

porednosti

Sramežljive kratkočasnice.

izdal

Tinček Hudoklin.

Cena 1 K, s pošto 1 K 10.

Narodna knjigarna
v Ljubljani.

Zbirka

avstrijskih zakonov

v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudoodelstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 dr. zak. z dodanim

tiskovnim zakonom

z dne 17. dec. 1862 št. d. z. ex 1863 in drugimi novejšimi zakoni kazenskopravnega obsega.

V platno vezan 6 K; po pošti 6 K 20 vln.

Narodna knjigarna

v Ljubljani.

Vizitnice in kuverte s firmo

priporoča

:: „Narodna tiskarna“. ::

Volna za naše vojake v obrambo proti mrazu:

M. DRENİK

Ljubljana, Kongresni trg 7.

snežne kapice,
sviterji,
zapestke,
koleniki,
životni pasovi,
nogavice i. t. d.

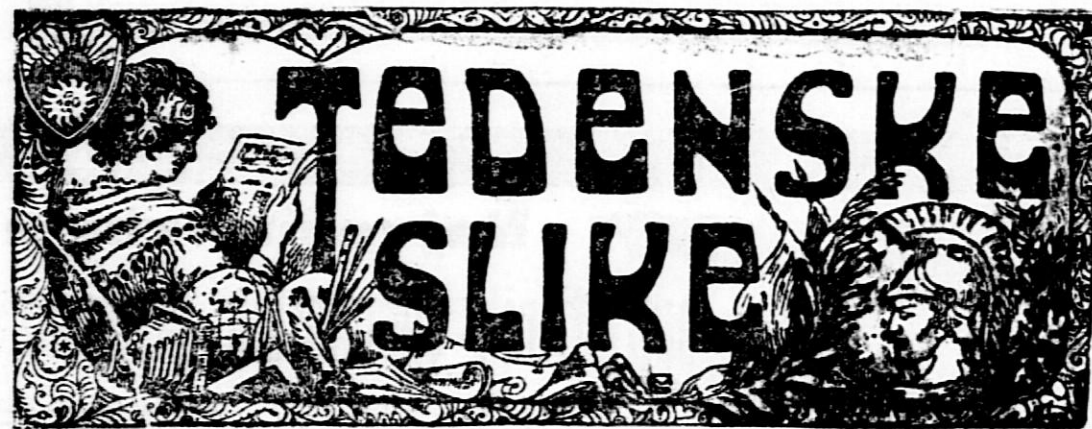
Ovčjo volno

vseh vrst in vsako množino 2117

kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK, LJUBLJANA, MESTNI TRG št. 22.

Najbolj zanimiv in najboljši slov. ilustrirani tednik so:

ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva. 1499

„TEDENSKA SLIKE“ so nepolitičen in nestranski ilustrirani tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku. „TEDENSKA SLIKE“ bi naj imela naročena vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, brivnica, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKA SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov. „TEDENSKA SLIKE“ stanejo četrt leta K 2.50, pol leta K 5.— in celo leto K 10.—. Naročniki dobe kot nagrado velik ilustrirani koledar, slike Prešerna, Jurčiča, Gregorčiča in Aškerc ter tudi lepe zanimive knjige. Naročite si „TEDENSKA SLIKE“ takoj! Novi naročniki dobe še vse letošnje številke. Pošljite nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko „TEDENSKA SLIKE“ brezplačno in poštne prostje na ogled.

Upravništvo lista „TEDENSKA SLIKE“
Ljubljana, Francišanska ulica 10/L

Deželno gledališče.

Deželno gledališče.

„Kino Central“.

Od sobote 16. do ponedeljka 18. oktobra:
V senci prestola

Igrokaz v 3 dejanjih.

Drama izmed onih mnogih dram, ki se odigravajo v senci prestola, drama takih, ki so le na videz srečni, v resnici pa srečni niso.

Dve izvrstni komični liki:
Kohl gre na maškerado.
Avgustin v smrtnem strahu.
Njen večji brat.

Prisrčna, krasna slika iz otroškega življenja. — V filmu nastopi mlada deklica kot izborna plavalica.

V kinematografskem tedenskem
vojnem poročilu:
Najnovejše slike z italijanskega bojišča.
Naši U-čolni.

Bifet v I. nadstropju je odprt vsak dan od pol 7. ure naprej.
V torek do četrta: Vražji ples. Velika drama iz umetniških krogov v 4 dejanjih. — Zamenjani ženin. Izvrstna burka v 3 dejanjih.

Tople vojne uniforme

zgotovljene
in po meri

JOSIP ROJINA, uniformiranje,
Ljubljana, Franca Jožefa cesta št. 3.

Največja izbira žalnih klobukov.

Priporočila se
solidna trdka

modni salon

specialno damskih in otroških klobukov
ter svilenih čepic v najnovejših oblikah.

MARIJA GÖTZL, Židovska ulica številka 8.

Vnanja narečila obratoma pošte in na izbero.

Popravila klobukov
se lahko spreminjajo.

Priporočila
najnižje cene.

533

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg 10

špecialna trgovina pletenin, trikotaž in perila

priporočila svojo veliko zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilgrelce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.

Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki i. t. d.

Na debelo in drobno.

Nemehlovano stanovanje

z 1 ali 2 sobama isto mirna stranka
brez otrok za november. 2627

Ponudbe na upravn. »Slov. Naroda« pod »stranka brez otrok/2627«.

5 vinarjev

stane dopisnica, s katero dobite
zastonj in poštne prosto moj
glavni katalog s 4000 podobami.
» Prva tovarnica ur »

JAN KONRAD, c. kr. dvor. dobavitelj, Most 885. (Češko).
Nikljasta ankerica K 3-80, boljše kakovosti
K 4-20, v starosrebrnem kovinskem rokoku
rokovju K 4-80, s švicar. kolesjem na sidro
K 5-... Vojne spominske ure K 5-50, radi-
jeve žepne ure K 8-50, nikljasta budilka
K 2-90. Razpošiljanje po povzetju. Brez
rizika. Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir

362

DR. GELBERGUS, oblastveno avtor. in zapriseženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Nad 50 let obstoječa

parna barvarija in kemično snaženje oblek

ter

610

apretura sukna

Ljubljana, Anton Boc Glince,
Selenburgova ul. 6. Burska ulica 46.

se priporočila.

Pestrožba vestna in točna.

Najnižje cene.

Srebrna prstan z obeskom, lepo
emajliran K 2-
Srebrna prstan, lepo emajliran
»Viribus unitis« K 2-
Srebrna prstan, lepo emajliran,
»Svetovna vojna« z rdečim
križem K 2-30
Srebrna prstan »Schützengra-
ben« K 3-
Srebrna prstan »Kriegel« za
slike K 5-

Zlaten prstan s srebrom pre-
oblečen, lepo izdelan K 3-
Zlaten prstan s 14 kar. zlatom
preoblečen in sliki roboči
K 10-
Isti zlati prstan s zlatom
preoblečen in izmekane šte-
vilke in podoba K 12-

Največja izbira
patriotičnih spominskih prstanov.

Najboljše ure

najfinejše svetovne znamke,
kakor tudi

zlatnina, srebrnina in namizna oprava.

Cene nizke. Cene nizke.

Za obilni obisk se vljudo priporočila

F. Čuden

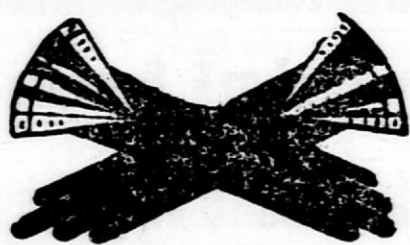
Prešernova ulica št. 1 v Ljubljani.

Lastna tovarna ur v Svici.

Cenik tudi po pošti gratis.

Kupuje se staro zlato in srebro po visoki ceni.

Solidno blago.

Najnižje cene.

M. Schubert

preje Bilina & Kasch,

Ljubljana, Židovska ul. 5.

priporočila veliko zalogo tkanin in
glace-rokavice, modno blago za
gospode in dame, raznovrstne fine
parfume, ročna dela in material,
kirurški predmete. 413

Moderna predtiskarija.

Izdelovanje preoblečenih gumbov.

C. in kr. dvorni založniki

A. Zankl sinovi

tovarne barv, lakov in firnežev

LJUBLJANA.

Centrala: Gradec.

Centrala: Gradec.

Tovarne in podružnice: na Dunaju, v Göttingu, Trstu,
Ljubljani, Ljubnem in v Leitendorfu.

Priporočila:

vse vrste oljate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež,
pristni kranjski, mavec (Gyps), olje za pod in stroje, karbo-
linej, čopiče, steklarski in mizarški klej in druge v to stroko
spadajoče stvari.

Ceniki na razpolago!

Ceniki na razpolago!

Peter Kozina

tovarna čevljev

& Komp.

v Tržiču, Sorenjsko

prodaja lastne izdelke na debelo in drobno

v Ljubljani, Breg, nasproti sv. Jakoba mostu.

Vojaški čevlji za moštvo in častnike se dobe v vsaki množini.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1914 K 740.000.000—

Vlog dne 30. junija 1915. „ 46.800.000—

Rezervnega zaklada „ 1.330.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je puplarno varna in

stoji pod kotrolo c. kr. deželne vlade.

Hranilnica posoja na zemljišča in posloplja proti 5 1/2 % obrestim in najmanj 2 1/2 % amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Tretja srbsko-bolgarska vojna.

Od 14. oktobra 8. ure dopoldan se nahajata Bolgarija in Srbija v vojnem stanju.

Že tretjič si stojita Srbija in Bolgarija kot sovražnici z orožjem nasproti. Ravno pred 30. leti, sredi oktobra 1885, se je zbrala 40.000 mož broječa armada takratnega srbskega kralja Milana na bolgarski meji pri Pirotu in prekoračila mesec pozneje — dne 14. novembra 1885 — bolgarsko mejo. Toda, Milanovo podjetje se je končalo žalostno. Bolgari so postavili več kakor dvakrat tako veliko armado ter so pri Slivnici, Caribrodu in Pirotu Srbe naravnost uničujoče porazili. Komaj 4 tedne je trajala vojna — končala se je vsled intervencije Avstrije, ki z ozirom na prijateljske zveze z Milanom, ni hotela pristopiti, da bi Srbija popolnoma podlegla. Dne 2. marca 1886 je bil sklenjen v Bukarešti med obema državama mir. Mirovna pogodba obstoja iz enega edinega članka, ki konstatira, da hočeta Srbija in Bolgarija zopet živeti v prijateljskih odnosih. Že ta prva vojna med obema mladima državama je odkrila jedro onega notranjega nasprotstva, ki ga tudi vsa poznejša leta vse do danes niso mogla spraviti s sveta: spor za hegemonijo na Balkanu. Kralj Milan je leta 1885. udaril na Bolgare, ker je, kakor je v srbski skupščini izjavil, združitev bolgarske kneževine z vzhodno Rumelijo »ogrožala ravnostje na Balkanu in s tem tudi srbske življenske interese«.

Čim slabše je v poznejših letih postajala Turčija, tem bolj je sililo v ospredje vprašanje še ne osvobojenih balkanskih krščanskih narodov. Skupni cilj, razbiti evropsko Turčijo, je za hip spravil stara nasprotstva med Srbi in Bolgari (in Grki) v ozadje ter povzročil ustanovitve »balkanske zveze«.

Tako je izbruhnila pred tremi leti prva balkanska vojna. Srbija, Bolgarija, Grška in Črna gora so udarile skupno na Turčijo. Dne 8. oktobra je izročila Črna gora kot prva v Carigradu vojno napoved; dne 14. oktobra so stavile Srbija, Bolgarija in Grška svoj znani ultimatum, na katerega je odgovorila Turčija dne 17. oktobra s tem, da je izročila zaostopnikom balkanske konfederacije potne liste. Še isti dan zvečer se je podal kralj Ferdinand v vojaško taborišče, kjer je prečital plamtečo proklamacijo na bolgarski narod, zavezniške vojske pa so dobile povelje, da prekoračijo meje. Tri leta je od tega. Nekdanji prijatelji in zavezniki so si danes zopet ljuti sovražniki, ali pa skrajno se mržeči in vzajemno nezaupljivi sosedje. Že v znamenitih bojih proti Turčiji so se pojavili sveži znaki starega srbsko-bolgarskega nasprotstva. Obe državi sta od nekdaj pretendentini za prvenstvo na Balkanu, od nekdaj pa tudi ostri konkurentini v svojih aspiracijah na ono krvavo zemljo, v kateri prebiva pleme še neizrazitega etniškega značaja, Makedonijo, o kateri pravijo Bolgari, da je bolgarska, Srbi pa, da je srbska. Opasnost makedonskega problema je skušala odstraniti balkanska zavezniška pogodba, ki je razdelila Makedonijo v »sporno« in »nesporno«, označivši ozemlje med Šarplanino, Rodopo in Ohridom za sporno, ter določila, da naj nastopi v slučaju nesporazumljen ruski car kot razsodnik. Toda pogodba je le kos papirja napram velikim realnim interesom državne politike. Razmere na Balkanu so se kmalu zasukale tako, da je bilo vprašanje nesporne in trajne hegemonije na Balkanu odvisno od tega, kdo postane lastnik makedonskega ozemlja in da je povrh postala Vardarska dolina za Srbijo edina cesta povečane države k svobodnemu morju. Preglobok je bil iz tega izviraajoči konflikt, da bi se ga bilo dalo rešiti brez orožja. Bolgarija je hotela presekat makedonski vozec z mečem in njene čete so dne 26. junija napadle Srbe ob Zletovski reki. To je bil začetek druge balkanske vojne, v kateri so se mesarili zavezniki od včeraj in ki se je končala s ponižanjem Bolgarije. Porazeni od Srbov ob Bregalnici, ogroženi od Rumunije, katere čete so se bližale Sofiji, so morali Bolgari prositi za mir, ki je bil po daljših pogajanjih sklenjen dne 6. avgusta 1913 in ki je oropal Bolgarijo skoro vseh pridobitev prve balkanske vojne, predvsem pa izročil domalega vso Makedonijo Srbiji. Dalekovidni politični krogi so že takrat poudarjali, da vsebuje buhareški mir kal novih balkanskih konfliktov in armadno povečanje kralja Ferdinanda, ki je naznanil bolgarski armadi pri demobilizaciji, da bo v ugodnem trenutku zopet razvila svoje prapore, je napravil največji vtisk.

Nikdo ni takrat mislil, da bo tako kmalu zopet odbila usodna ura ravnostje na Balkanu. Bolgarije.

Najmanj je pričakovala diplomacija četverozveze, da bo Bolgarija definitivno prerušila svoje dosedanje tradicionalne stike z državami entente in se aktivno pridružila njenim sovražnikom. Ententa je marveč upala, da se ji posreči ustvariti novo Balkansko zvezo, ki bi bila tokrat naperjena naravnost proti Avstriji in Nemčiji. Zdelo se ji je, da v ta namen ni treba ničesar drugega kakor, da se Srbija in Bolgarija na ednostavni podlagi »makedonskega kompromisa« pobotata in že avgusta lanskega leta so pričela tozadevna diplomatska posredovanja ruske vlade. Kralj Ferdinand in Radoslavov sta se pokazala sijajne državnike. Bolgarska vlada je z veliko spretnostjo zavračala pogajanja in našla je vedno nove pomisleke napram predlogom, ki jih je stavljala ententa, med tem pa se je tiho in neopaženo približevala centralnim državama in Bolgarija je imela gotovo že davno definitivno zarisan smer svoje politike, ko so ententni diplomati v Sofiji še vedno računali, da bo končno vendar-le sprejela njihove oferte. Neki angleški list je te dni zapisal, da je bil lani za časa ruske ofenzive v Karpatih »zadnji diplomatični moment«. Takrat bi bila četverozveza z obljubami in primernimi grožnjami Bolgarijo morda še spravila na svojo stran, kajti takrat je bila tudi rusofilska struja na Bolgarskem jako močna. Ta moment je diplomacija četverozveze zamudila, zamudila tako, da je povzročila celo opasno zakasnitev potrebnega vojaškega odpora četverozveznih držav proti nameram Bolgarije.

Iz bolgarske oficijozne brošure vemo, da nudite centralni državi Bolgariji ne le priliko osvojitve Makedonije, temveč tudi možnost direktnega teritorialnega spoja, ki bo omogočil, da se poda Bolgarija definitivno pod okrilje Avstrije in Nemčije, ki pa je na drugi strani tudi centralnim državama potreben, ker ji ima zagurati varno pot v Carigrad in Malo Azijo ter dalje v notranjost mohamedanskih dežel.

Bolgarija hoče v sedanjih tretjih svoji vojni s Srbijo uresničiti svoj makedonski ideal, se maščevati nad dolgoletnim tekmečem ter z uničenjem Srbije razrušiti dosedanj balkanski sistem, ki naj se definitivno podredi veliki gospodarski, kulturni in politični organizaciji centralno-evropskih držav. To so veliki državniški cilji kralja Ferdinanda, za katerega bo zmaga bolgarske armade najlepše kronanje njegovega življenskega dela.

Zmeren in trezen na zunaj, in izbirajoč vedno prava sredstva, je kralj Ferdinand v svojem manifestu naznačil le oni cilj, glede katerega si je celi bolgarski narod edin, dvignil je zastavo makedonskega ideala ter pozval armado in narod na boj proti zavratnemu sosedu.

Podobno kakor l. 1913. se je pričela tudi tretja bolgarsko-srbska vojna brez formalnih napovedi. Gotovo je to zadnja borba med Srbijo in Bolgarijo in manifest kralja Ferdinanda z upravičenim ponosom in skalnato trdno samozvestjo poudarja, da tokrat bolgarska armada ni zapuščena temveč, da se sme opirati na nepremagljivo vojaško silo Avstrije in Nemčije.

V goriško-gradiščanskem zasedenem ozemlju.

Gradež ... Ni je dežele, razven Goriško-Gradiščanske, ki bi tako lepo spajala v sebi sever in jug. Naš Krn je bil doslej pač že dovolj popisan, kaka planinska višina in strmina je. Kdor čita te popise, misli, da stoji Krn kje gori visoko v Alpah in ne v deželi, katero označamo za južno. Ako pa pogleda na zemljevid, vidi pred seboj hribovje, zmoti ga hitro pogled na morje ... In tam doli koncem Goriško-Gradiščanske stoji Gradež, na katerega veže toliko lepših spominov na tisoče in tisoče avstro-ogrskega prebivalstva. Otoček s prekrasnim dolгим bregom, ob katerega se polgrava morje in poljubla pesek, s katerim skupno s svojo žarnico nad seboj, s toplim južnim solncem, dela čuda. Marsikoga bi danes ne bilo na bojišču, da si ni utrdil ali celo pridobil zdravja tu ob najljubših valovih Jadranskega morja. Ob tem koncu, kjer pada Goriško-Gradiščanska v morje, se je sešlo leto za letom nešteto občinstva, vsi narodi so bili zastopani, na enem kraju si misli, da si na Dunaju, na drugem v Berlinu, na tretjem v Pragi, na četrtem v Zagrebu, na petem v Budimpešti, na bregu, pri koncertih pa se je vse združilo v neko čudovito mednarodno harmonijo ... Podjetni ljudje so zasluzili tam obilo denarja. Tudi Slovenci smo se polagoma udeleževali

tam, ali za nas je bilo težko, ker je vsako slovensko podjetje zasledovalo irredentovska kača in domače hudobije tudi ni manjkalo niti na takem mestu. Gradež je zaslovel zopet pred dobrimi desetimi leti, otroke, nesrečne škrofulozne otroke so pošiljali tja in prihajali so skoro vsi ozdravljeni, pokojni goriški odvetnik dr. Bizarro je imel v tem oziru mnogo zaslug, potem je prišel naval, vse je hitelo na morje, kar je ljubilo življenje, kar si je hotelo utrditi kratko življenje, južno solnce in morje sta vsakemu posetniku ostala v najboljšem spominu.

Ta kos sveta, ta otoček z lagunami, ima ponosno zgodovino za seboj. Ko je cvetelo rimsko cesarstvo, se je zval kraj »ad Aquas gradatas«, dve stoletji je igral vlogo pomorske kraljice, katero vlogo so potem prevzele Benetke in Gradež (la città di Grado) so imenovali — »mater Benetk«. »Politično gospodstvo je bilo odvzeto Gradežu, ali ostali so mu patrijarhi. Osemsto let je trajal gradeški patrijarhat, Gradež je bil trinajstkrat napaden, oropan, razdejan, skozi stoletja so se vleki spori med Gradežem in Oglejem, slednjič je Gradež podlegel, bogate družine so odšle, patrijarh se je preselil v Benetke, in koncem srednjega veka je bil Gradež uboga ribiška vas. Pod Avstrijo je prišel Gradež končno leta 1815., torej pred sto leti. Ko so 5 let poprej še Angliji napadli mesto, poprej so je bili okupirali tudi Francozi, je bil Gradež pozabljen, komaj je zopet vzcvetel in bil veliko okrepčevališče in zdravilišče zlasti prebivalstvu s severnih dežel Avstrije in Ogrske, že mu preti poguba, ako bi ostal pod italijanskim gospodstvom, kajti Italijani so zaljubljeni v svoj Lido pri Benetkah — in Gradež bi se ponižal zopet v umazano ribiško vas ...

Znani Marchesini je sedaj »sin-daco« v Gradežu, čigar sinovi se bore pod avstrijsko zastavo, oni Marchesini, katerega so primorski irredentisti s ponosom imenovali in niso nikdar pozabili dostaviti njegovega pridevka »Piemontese«. Marchesini Piemontese, to se je glasilo tako pristno italijansko. Prišlo pa se je bilo, da je ta Marchesini, takrat še avstrijski podestà v Gradežu, ob neki veliki slavnosti v Benetkah brzojavil tja čez morje v imenu Gradeža in se skliceval na zgodovino, ki govori o gradeškem mestu kot »materi Benetk«. Odgovorili so mu prav pomembno: »Signor Marchesini, Grado, Österreichisches Küstenland« ... Irredentisti vsi iz sebe.

Gradež so zasedli Italijani dne 24. maja. Štiri ladje so vjele naše vojaštvo na Porto Buse, naše vojaštvo iz Gradeža je na ukaz odšlo, poveljnik italijanske posadke Campiero je pobral iz občinske blagajne okoli 3000 kron, župnik je moral v cerkvi prečitati dekret, da mora prebivalstvo priznati novo vladu in mora moliti za zmago italijanskega orožja. Nemške družine so odpeljali čez mesec dni v Italijo, ker so bili obdolžili eno, da daje signale Avstrijcem. — Goriška deželna hipotečna banka ima izposojene milijone v Gradežu ...

Oglej ... Leta 183. pred Kristusom so ustanovili Rimljani Oglej v varstvo vzhodne italijanske meje. Ob času rimskega svetovnega gospodstva je zadobil Oglej svojo veljavo kot vojaška operacijska glavna točka ob vhodu v Italijo, kot cesarska prestolnica in tudi kot važen industrijski kraj in posebno še kot pomorsko tržišče ob Adriji. Leta 452. je Atila deloma razdejal Oglej, mesto se je poživelo zopet ob času Teodorika in Narsesa, izgubilo pa svojo veljavo z vpadom Longobardov leta 568. po Kristusu. Potem je napočil boj med Gradežem in Oglejem. Oglejski patrijarhat je trajal od leta 610. do 1751., slednjič je prišel razpad nad Oglej in iz ponosnega oglejskega patrijarhata sta postali dve nadškofiji: v Gorici in v laškem Vidmu ... Čudni občutki obdajajo človeka, ko stopa po Ogleju in se zamisli nazaj v čase, ko se je tu okoli razprostiral ponosni krasni Oglej, »Roma secunda«, okoli 800.000 pre-

bivalcev, sedaj priprosta ribiška vas. Če kje, velja tu: Sic transit gloria mundi ...

Velika bazilika v Ogleju, leta 1031. jo je posvetil patrijarh Popo, leta 1348. jo je potres deloma porušil, leta 1379. jo je popravil patrijarh Marquardt, leta 1500 so jo Benečani oleskali. Velika zgradba, krasne slike, freske, s stolpa diven razgled po ravnini na morje, v Trst, na Julijske in Karnijske Alpe. Italijanski kralji je bil na vrhu tega stolpa, 108 težkih stopnic je gor, in gledal je okoli tja proti »neodrešenemu« Trstu, gori proti Doberdobski planoti, proti Julijskim Alpam in širilo se mu je malo srce, češ, »to bo vse moje!« Ali širilo se mu je samo gori na visokem kampanilu, tam pri Podgori se mu je stisnilo ...

V Ogleju je bil sloveč arheološki državni muzej, otvoren leta 1882. Kdor je bil kdaj v Gradežu, ni zamudil te prilike, da si je ogledal muzej, v katerega ga je tako prijazno vabil mičen južni vrt s cipresami, pinijami, palmami, cedrami in kjer je našel toliko pomnikov nekdanjega rimskega življenja tam okoli. Ravnatelj profesor Majonica pa je znal tudi zanimivo pripovedovati ...

Neki naš prijatelj se je oglasil k sestavku »V goriško-gradiščanskem zasedenem ozemlju« v št. 232. In pravi, da ni res, da sta Doberdob in Devin zasedena od sovražnika, res pa je, da Doberdob in Devin sta izpraznjena prebivalcev in sta dandanašnji trdnjavi, ki se ne dasta vzeti po nobeni ceni. (V omenjenem sestavku pa ni bilo mišljeno, da sta Doberdob in Devin zasedena, marveč le povedano, kje se nahajata.)

Neka begunka iz Kozane v Brdih poroča: Bilo je dne 22. maja okoli 9. dopoldne, pridejo k nam trije italijanski oficirji, 200 metrov od našega stanovanja, hiša je v strani vasi in me vprašajo marsikaj in mi pripovedujejo v nemškem (!) jeziku, vsak je drugače govoril, tretji pa je spregovoril besedo, ki me je pretresla, šla sem hitro dognov, nisem se zmenila več ne za imetje, ne za živino, pograbila sem svoje tri otroke in šla proti Gorici, peš dve uri, od tam v Ljubljano k možu, ki je pri vojakih. Solze so nama tekale pri snidenju ... in nisva se smela spomniti doma, kjer gospodari sedaj kruti Italijan. Ostala sem tu in si vse uredila ter se nekoliko vtolažila, moj Bog, kaj pa nas sedaj čaka? Ljuba Kozana, ali te bom še kdaj videla?

Kdor ve razločiti dober liker od slabega, se ne da preslepiti s ponaredbami, ampak zahteva pristni

Po slabem pitju Si bolan, Od tega boš Vesel, močan!

„FLORIAD“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela.

Postavno varovano.

Naša prihodnost je v — naših nstih

Najnovejši znanstveni preizkusi so razkrili presenetljivo dejstvo, da ima mnogo tajinstvenih boleznih in trdnjen izvor v naših lastnih ustih. Tega bi pred malo leti pač ne bil nihče slutil, vendar pa je sedaj brez dvoma gotovo, in znanstvena razlaga za to je tako preprosta, da jo zapopade lahko vsak lajik. Stvar je taka:

Vsak človek pri dihanju ali s hrano sprejema premnogo bakterij v usta, deloma nepomembne, deloma škodljive vrste. Med temi škodljivimi so tudi take, ki zobe razdevajo in take ki povzročajo bolezni. Ako je ustna duplina nečista, se sleznica vnema,

se zobje obdajo z nečisto plastjo ali z ostanki jedi v olinah ali špranjah med zobmi, se vselejne bakterije pomnože od stotin na milijone. Ako si torej ustne dupline ne očistimo vsak dan s kako antiseptično ustno vodo (Odol), se kmalu pokažejo zle posledice. Množice bakterij se pri dihanju vsesajo v pljuča ali po ranah, vnetih zobeh itd. dospo v krvni obtok, razentega pa pri presnavljanju neprestano proizvajajo strupene snovi, ki deloma preidejo v želodec, deloma v kri. Tako nastanejo potem: slabost, glavobol, pomanjkanje teka, motenja prebave, bolelosti vratnih žlez in pljuč, da celo očesne in ušesne bolezni in zastrupljenje krvi se je že opazilo. Koliko neki leta okoli nevrastenikov, ki se za ta smešni vzrok (smešen, ker se ga vsak z lahkim ognem) naj zahvalijo za svoje zoperno trpljenje.

Ne da se torej dosti nujno svetovati, da se navadimo na pridno negovanje zob z Odolom. Kdor Odol dosledno rabi vsak dan, po današnjih znanostih kar na jbolje neguje zobe in usta.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo, večšega tudi nemščine, sprejme **Ferdinand Spilar**, trgovec z mešanim blagom v **St. Petru na Notranjskem**. Ponudbe in zadnje šolske izpričevalo je poslati na gorenji naslov. 2635

Iščem poštenega, zanesljivega

hlapca

h konfu. 2644

M. Spreitzer, trgovec, Vojaška ulica št. 2.

Proti

zobobolu in gnijlobi zob
izborno deluje dobro znana
antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 krono.

Deželna lekarna Milana Lensteke

v Ljubljani, Realjeva cesta št. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu.

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani

bolniških blagajn juž. železnice, c. kr. tobačne

tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.

Melusine-ustna in zobna voda.

Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.

Blag. gospod lekarnar!

Prosim vljudno, pošljite mi zopet

tri steklenice Vaše izborno delujoče

antiseptične melusine-ustne zobne

vode, katere je neprekosljivo sredstvo

zoper zobobol, utrja dlesno in od-

stranja neprijetno sapo iz ust. Za

ohranjenje zob in osveženje ust jo bom

vsakomur kar najbolje priporočal.

Spoštovanjem

Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar

Modni salon

Stuchly-Maschke

Ljubljana

Židovska ulica št. 3 Dvorski trg 7.

Solidno blago.

Popravila točno in verno.

Priznana nizke cene.

Osebo izbrane novosti 3 Dunaja.

Priporočila: največjo izbero klobukov

za dame in deklice kakor tudi bogato

zalogo žalnih klobukov.

Zunanja naročila na izbiro 3 obratno pošto.

Schichtovo perilo - vojno perilo

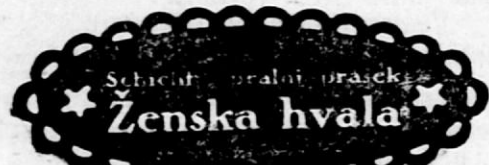
Najcenejši in najboljši način pranja:

Namoči perilo nekoliko ur ali čez noč s pralnim praškom „Ženska hvala“. Peri tedaj dalj kakor običajno. Samo malo mila — najboljša Schichtovo milo znamka »Jelen« — je še potrebno, da se najlepše perilo dobi.

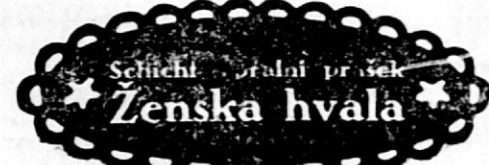
Prihrani delo, čas, denar in milo.

2663

Ominel je najboljša sredstvo za čiščenje rok v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsodi!

Dobiva se povsodi!

Išče se 2665 nemeblovana soba

ali čisto majhno stanovanje. Ponudbe na upravnštvo »Slovenskega Naroda« pod „prednost/2665“.

Rastlinska destilacija „FLORIAN“ v Ljubljani sprejme

potnika

proti ugodnimi pogoji, le zanesljive, spretni, v stroki že vajene moči pridejo v poštev. Cenjene ponudbe na zgorajšnji naslov. 2660

Enonadstropna z vrtom v Ljubljani se prostovoljno **PRODA**. Pojasnila daje pisarna g. dr. Ivana Tavčarja, odvetnika v Ljubljani, Sodna ulica št. 2.

VILA

Kupčevalci! Trgovci! Trafikanti! Kantinerji! Veleaktualne novosti vojnih, božičnih in novoletnih razglednic v vseh jezikih so ravnokar došle. Kaštevajte takoj ilustr. katalog gratis in franko. Tvojnica luksuznega papirja Adler, Zeisel & Co., Dunaj II., Praterst. 66/16.

Prodajalka

za trafiko želi dobiti mesto. Naslov pove upr. »Sloven. Naroda« 2528

Lepo 2664

meblovana soba se takoj odda.

Poižve se pri uprav. »Slov. Naroda«.

Išče se oženjen

m o ž

brez otrok, vojaščine prost, kateri je več v poljedelstvu. Nastop 1. nov. t. l. Ponudbe na: gospa Erna Zeschko, Libno, pošta Videm, Sp. Stajer. 2637

Karel Linhart

urar Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 7.

Zaloga vseh vrst žepnih ur, ur na nihalo s polnim bitjem, stenskih in kuhinjskih ur, budilk. Nikljaste vojne ure, ure v zapestnicah z radijevim kazalnikom ali brez njega, zaloga srebrnih in nikljastih ur „Omega“ po najnižjih cenah. 2491

Popravila se izvršujejo najbolje.

Spretnega špecerista

zmožnega obeh deželnih jezikov, sprejme takoj Viktor Wogg, Celje. 2645

Čebulo

krasno, suho štajersko robo, prodajam po najnižji ceni. JAKOB KLEMČIČ, — Možgance pri Ptuj. 2633

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdove

ključavničarstvo

in zaloga štedilnikov se nahaja: 10

Šmbožev trg šte. 9.

Išče se 41 komptoarist

možen vseh pisarniških del, obeh deželnih jezikov in se razume na sodnijske zadeve. Nastop čim preje mogoče. Naslov pove upr. »Slov. Nar.«

1 ali 2 tapetniška vajenca sprejme

tvrdka Naglas v Ljubljani. 2630

Sveže češplje in hruške (tepke)

kupuje vsako množino in po najboljših cenah 2014 veležganjarna sadja M. Rosner & Co., Ljubljana.

M. LOŽAR, kovač in izdelovalec raznih voz, v Dragomelju pri Domžalah sprejme takoj 2587

kovaškega in kolarskega pomočnika ter

2 vajenca.

Sprejme se k licejski gojenki še jedna gojenka

na hrano in stanovanje. 2578 Imata svojo sobo. Zglasiti se je Tržaška cesta št. 11./I. nadstropje.

Poceni se proda star

glasovir

Sv. Petra cesta 11., I. nadstr. 2591

Išče se za november nemeblovana

mesečna soba

eventuelno s hrano. Takojšnje ponudbe pod šifro „Nemeblovana 795/2650“ na upravnštvo »Slovenskega Naroda«.

Lepa dvonadstropna

VILA

z velikim vrtom v Ljubljani, se ugodno proda. 2023

Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«.

Samostojen knjigovodja

perfekten korespondent v slovenskem, nemškem in hrvaškem jeziku želi službo premeniti. Je tudi več vseh panog kmetijske in prevzame mesto oskrbnika na večjem posestvu. 2623

Ponudbe pod „P. V./2623“ na uprav. »Slov. Naroda«.

JADRANSKA BANKA podružnica v Ljubljani.

Centrala v Trstu. Podružnice na Dunaju, v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Zadru.

== Zivahna zveza z Ameriko. ==

Delniška glavnica K 8.000.000.

Nakazila v Ameriko in akreditivi.

Sprejema nove vloge, s katerimi se zamore vedno razpolagati, brez ozira na določbe moratorija ter jih obrestuje po čistih

4 1/2 %

Češka industrijalna banka podružnica v Ljubljani

Stritarjeva ulica

sprejema prijave za

III. davka prosto 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo

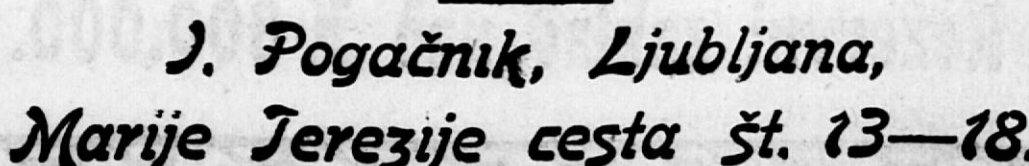
po originalnih pogojih.

Pojasnila radevolje na razpolago.

Pojasnila radevolje na razpolago.

Gostilna

se da v najem ali na račun.

**Sprejme se takoj trgovski
sotrudnik ali sotrudnica**
izurjena v železnini, pri 2398
FRANCU PICEKU,
trgovina z železnim in spec. blagom
v Ribnici, — Kranjsko.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajimi se vplačili.

„SLAVIJA“
Vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 71.946.392-26. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 145.150.178-29.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
čigar pisarne so v lastni ban-čni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenit takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder postuje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte.

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1914:

== K 202,841.484.— ==

C. kr. priv.

Stanje den. vlog na hran. knjižice 30. sept. 1915:

== K 93,215.892.— ==

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vojal Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“).

Delniški kapital in reserve 65,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje **borznih naročil** na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — **Opravišče c. kr. razr. loterije** Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja. **Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.**

Brzjavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šte. 41

500 kron!

Vam plačam, ako Vaša kurja očesa, bradavice, obušanci v 3 dneh brez bolečin ne izginejo s korenino vred z **Ria balsmom**. Lonček z garancijskim pismom 1 K, 3 lončki K 2-50, 6 lončkov K 4-50. **Kemeny, Košice (Kassa) I Postfach 12/22, Ogrsko.** 1842

Volno

ovčjo, oprano in neoprano, kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjemu plačilu, ter plačam vožnjo sam. Večjo množino pošljem potniku osebno prevzet. 2031

Veletrgovina R. Stermecki
Celje št. 15, Stajersko.

Nadležne kocine

na obrazu ali na rokah odstrani v 5 minutah
Dr. A. Rixa 2475
odstranjevalec kocin.
Zaj. neškodljivo, gotov uspeh. Pušica za 4 K zadostuje. Razpošiljanje strogo diskretno.
Kos. dr. A. Rixa, laboratorij, Dunaj IX., Berggasse 17/E.
Zaloga v Ljubljani: Lekarna „pri zlatem jelenu“, drogeriji A. Kanc in „Adrija“.

Ivan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana 839

Kolezijska ulica št. 16

priporoča svojo bogato opremljeno vrtnarstvo ter okusno izdelane vence, šopke in trakove.

izposojevanje ob mrtvaških odrih drevesne cvetlice, kakor tudi najfinije dekoracijske cvetlice za dvorane in balkone. Vsakovrstne sadike do najzlahtnejših cvetic in zelenjavi. Sprejemam naročila na deželo. Vsa naročila se izvršujejo točno in solidno.

Brzjavke: I. Bizovičar, vrtnar, Ljubljana.

B. GÖTZL
LJUBLJANA, Mestni trg 19

priporoča

krasne novosti jesenskih in zimskih oblek in površnikov domačega izdelka

po izredno nizkih cenah.

Brez konkurence!

Solidna postrežba!

Najnižje cene!

Blagovni oddelek

Hrvatske zemaljske banke d. d. podružnice v Subotici
Szabadka, Ogrska

nudi veletržcem in preprodajalcem dokler kaj zaloge in v kolikor dnevne cene ne porastejo za gotov denar: 2448

Santos Superior kava za ceno K	380.—
Santos Prima	390.—
Guatemala GA	430.—
Costarika CA	490.—
Matagalpa MA	520.—
Biser (Perl) PA	520.—
Bibera Lampong	325.—
Bibera Tellichery	335.—
Holand. kumena (kima)	145.—
Marseille milo 72 %	192.—
Vaniljna čokolada	440.—
Olje čisto oljkovo	450.—
Olje Sesam Jaffa	480.—
Zdrob (gres, kašica) A/10	105.—
Prima ogrske salame	1100.—

Vse cene veljajo za 100 kg s skladišča Szabadka v originalnih balah, omotih, zabojih in sodčkih. Naročbe se ob poslatvi denarja naprej izvršujejo takoj. Manjše naročbe se izvršujejo v poštnih zavojčkih po 5 kg s povzjetjem, toda izvršuje jih bankin veletržec s 5% pribitka. Pri bankinem veletržcu se lahko dobi tudi la glave riž po K 3-20 in la Rangon riž po K 2-80 za 1 kg.

Namizna jabolka

od 5 kg naprej po 30—60 vin. kg razpošilja po povzjetju **A. OSET, p. Guštanj, Koroško**. Razpošilja se tudi vino, jabolčnik, suhe češnje in novo zdravilno kiselko vodo „SILVA vrelec“.

Agentura: Fran Sever
Trst, Stadion 24

posreduje prodajo vseh deželnih pridelkov in izdelkov, posreduje nakup vsakerega v Trstu nahajajočega se blaga. 2622

Mleko, maslo, sir, jajca, suho sadje, orehe, komno, mast, špeh, salami itd. plačuje po najvišji ceni.

Lasne kite

v veliki zalogi, najfinije kako-vesti po 7, 9, 12 in 16 kron — vse vrste lasne podloge in mrežice — harva za lasne in brade „Meril“ po 2 in 4 K — toaletne potrebščine — lasulje, brade in druge potrebščine za maskiranje, vse po zmernih cenah priporoča

Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

(Križišče Mestnega in Starega trga)

: Postrežba točna in vestna.:

!! Kupčevalci, zahtevajte takoj !!

cenovnik na veliko o električnih predmetih in o acetilenskih svetilkah vseh vrst.

Namizne svetiljke, viseče svetiljke, svetiljke za kolesa in ročne svetiljke, žepne svetiljke itd.

Najcenejši nakup.

A. WEISSBERG

Dunaj II., 2109

Untere Donastrasse 23/III.

Slovensko dopisovanje.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000.

4 ³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena leta 1881.

Misli o novem šolskem letu.

Povsem umljivo je, da se sedaj za časa svetovne vojne merodajni krogi ne zanimajo bogve kako za reformo slovenskega srednjega šolstva. Vendar pa ne gre, da bi se to vprašanje preveč zanemarjalo; moderni čas s svojimi zahtevami vedno močnejše trka na duri in ne dopušča dolgotrajnega večletnega odlašanja.

V mislih imam reformo naših gimnazij in sicer ne le glede učnega jezika, temveč tudi glede nekaterih posameznih predmetov.

Poduk v matematiki, prirodopisu, fiziki in kemiji, filozofični propedevtiki in verouku po novem učnem načrtu vobče ustreza in se je poduk v vseh teh predmetih tudi s pomočjo novih slovenskih učnih knjig na raznih gimnazijah na Slovenskem vršil v slovenščini, kar bi gotovo le pospešilo učni smoter.

Manj zadovoljujejo pa razmere v jezikovnih strokah. Naj pričenem s klasično filologijo. Gotovo poduku v latinščini ni oporekati z ozirom na veliki pomen tega poduka v formalnem slovničnem oziru, kakor tudi z ozirom na dejstvo, da ni samo rimska literatura velikega svetovnega pomena, temveč je latinščina obenem podlaga vsem modernim romanskim jezikom. Drugače pa je z grščino. V tretjem gimnazijskem razredu se naj mladina uči štiri povsem različne jezike, en slovanski jezik (slovenščina), en germanski jezik (nemščina), latinščina in povrh še grščino. To je gotovo preveč. To mladino ubija.

V nižjih štirih razredih zadostuje poduk v treh jezikih in namesto grščine se naj v višjih štirih razredih podučuje ali angleščina ali pa kak modern romanski svetovni jezik (kakor francoščina, oziroma italijanščina). Z ozirom na znanje latinščine (oziroma glede angleščine na znanje latinščine in nemščine) bi vsled sličnosti besednega zaklada ta poduk ne delal posebnih težav, posebno ako bi bil učni smoter le tolikšno znanje dotičnega modernega jezika, da bi se moglo brez težav z razumevanjem čitati lažje slovstvene proizvode in bi poduk ne prekoračil dveh tedenskih ur. So seveda take stroke na visokih šolah, ki zahtevajo znanje grščine, vendar vobče tega znanja učenc ne rabi in se bo z čitanjem dobrih prevodov grške literature gotovo tudi brez znanja raznih jezikovnih finis prav globok vstopil v grško kulturo. Le zgol iz formalnih razlogov pa ne kaže se učiti grščine. Po dobrih informacijah bi zadostoval za bogoslovni študij kakor za nekatere filozofične, jezikoslovne in historične vede poduk v grščini kot prost predmet v zadnjih dveh letnikih po dve tedenski uri. Za juriste, medicince in naravoslovce, tehnike itd. se pa znanje grščine sploh ne zahteva. Pridobilo bi se tedaj mnogo časa za druge predmete. Pred vsem ne zadostuje, da se le v nižjih razredih podučuje prostoročno risanje, temveč se naj tudi v dveh višjih razredih kakih dve tedenski uri podučuje projektivna geometrija, da se omogoča poznejši študij v raznih tehničnih vedah.

Poduk v slovenščini zahteva v štirih višjih razredih tudi izdatne spremembe. Slovenska literarna zgovina se naj omeji na važnejše pisatelje, a naj vedno vpoštevata istodobne slovstvene pojave drugih slovanskih narodov, posebno one pri Srbih, Hrvatih in Čehih, in poduk staroslovenščine se naj skrči v korist poduku v hrvaščini.

Ker je važna pedagoška zahteva, da se poduk tudi v zemljepis, državnoznanstvu, zgodovini in v tujih jezikih vrši v materinščini in ne v nemščini, vsled tega bi kazalo, da se poduk nemščine modernizira ne samo v I. in II. razredu, temveč v vseh razredih. Poduk v nemščini ni morda jezikovni poduk v materinščini, temveč poduk tujega jezika. Poduk bodi tedaj bolj praktičen, pri čemer se naj gEDA na točno znanje tega jezika v govoru in pisavi in na zgodovino ter izbrano čtivo nemških literarnih proizvodov. Obširno obdelavanje prosodike, metrike, teorije,

epike, lirike in dramatike pa bi bilo odveč z ozirom na slično stvarino pri slovenskem poduku. Število tedenskih ur v nemščini je seveda v III. in IV. razredu na pet ur, v višjih razredih na štiri ure zvišati, kar ne bi preveč obremenilo dijakov, kajti intenzivni poduk grščine bi odpadel in učenje drugih predmetov bi bilo vsled slovenskega učnega jezika izdatno olajšano. Da se izognemo gotovim nasprotstvom, bi se kvečjem moglo koncedirati, da se iz zgor formalnih in praktičnih razlogov v višjih razredih latinščina podučuje v svrhu temeljitejšega proučavanja nemščine v nemščini, a tudi proti temu je mnogo pomislekov. Odločna naša zahteva pa mora biti, da se tudi zemljepis, državnoznanstvo, zgodovina, grščino nadomestijo tretji moderni jezik in grščina (neobvezni predmet) podučuje v slovenščini.

Končno je skrbeti, da poduk tudi pri dvehurni telovadbi ne presega 30 tedenskih ur.

Torej na dan s takimi realnimi gimnazijami, ki bi vpoštevale naše posebne slovenske razmere in ki bi morale nadomestiti tako humanistične gimnazije, kakor še bolj enostranske realke.

St.

Bolni Sanatorij Afleniz
Hofacker (890) Sidersko Prospekti

Išče se izobražena

gospodična ali učiteljica

v srednjih letih, katera bi imela veselje do vzgoje otrok in gospodinjstva
Vstop takoj. 2602

Ponudbe pod poštni predal št. 68.

MATTONIS
JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI
NABOLJE ODVAJNA NAJŠIGURNIJ PORODIČNO PICE

GISSHÜBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALICNI
KISELI IZVOR

Popravila in preoblike
točno in ceno.

Najcenejše

dežnike in solnčnike

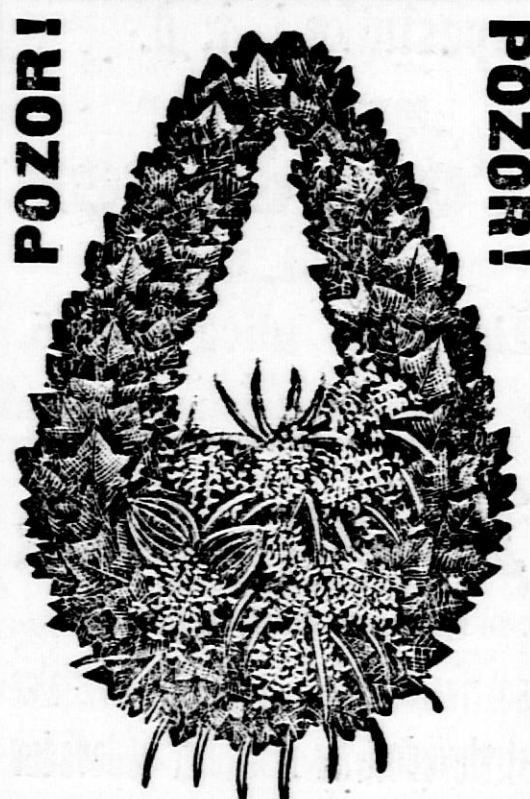
domačega izdelka priporoča

tvornica dežnikov in solnčnikov

Jos. Vidmar

Ljubljana

Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Cvetlični salon Viktor Bajt

Selenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, venci s trakovi in napisji se izdelujejo po najnižjih cenah. Delo okusno vezano. Velika zaloga krasnih suhih vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem

Viktor Bajt.

Naslov za brzojavi:
Viktor Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč in posestev
VALENTIN ACCETTO
zapriseženi sodni izvedenec 1767
Ljubljana, Trnovski pristan 14.
Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico. Vse vrste posestev, vile in zemljišča na izbero.
— Tajnost zjamčena. —

Lepe prsi dobe deklice in žene vsake starosti, ako rabijo moje najnovejše **mazilo za prsi**, rabi se samo na zunaj, edino resnično učinkujoče sredstvo, zjamčeno neškodljivo. Cena K 3, 5 in 8. Zraven spadajoče milo 60 vin.

Suhi dobe lepe, polne telesne oblike z mojo redilno moko »Käthe«, zjamčeno neškodljivo, mnogo zahvalnih pisem. Cena kartonu K 2-20 po povzetju. Od 4 kartonov naprej pošt. prosto. — Pošiljajte poste restante samo če se pošlje denar naprej. — Razpošilja ga

Käthe Menzel, Dunaj VI., Stumpgasse 49 K, 2. St.

Franc Kos Ljubljana, Sočna ulica. Podpirajte domačo industrijo! Stare nogavice so ceno podpletujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogavice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno. Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje.

Damske klobuke
v največji izbiri priporoča
MINKA HORVAT, modistka
LJUBLJANA, Stari trg šte. 21.
Popravila najceneje. 2465 Popravila najceneje.

C. kr. priv. tovarna za cement
Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
priporoča svoj priznani izvrsten **Portland-cement** v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in podorne trdote daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznane izvrstno apno.
Priporočila in izpričevala 1408
raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.
Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Modni salon F. Barborič
A. Mildner nasl.
Ljubljana, Mestni trg šte. 7
priporoča svojo veliko zalogo kintčanih
klobukov, praznih oblik, peres, cvetlic i. t. d.
Vedno velika izbira žalnih klobukov.
Popravila točno in ceno. Popravila točno in ceno.

Pod ugodnimi pogoji se sprejmejo
trgovski pomočnik
mešane stroke (železninarji imajo prednost) potem
blagajničarka
s potrebno trgovsko naobrazbo in
prodajalka
mešane stroke.
Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.
2599

SIROLIN "Roche"
Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.
Kdo naj jemlje Sirolin?
1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. lažje je obvarovati se bolezni nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspedom na splošni počutak.

Se dobi v vsi lekarni s K.4.-

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
2530 Stritarjeva ulica šte. 2. Rezervni fond okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Priporoča nakup srečk za 5. razred IV. c. kr. avstrijske razredne loterije.
Zrebanje od 8. oktobra do 6. novembra 1915.
Cene za posetnike srečk prejšnjega razreda:
1/1 srečka K 40.—, 1/2 srečka K 20.—, 1/4 srečka K 10.—, 1/8 srečka K 5.—
Cene za nove vstopilce igralce:
1/1 srečka K 200.—, 1/2 srečka K 100.—, 1/4 srečka K 50.—, 1/8 srečka K 25.—
Naročila se vrše najugodnejše po poštni nakaznici.

Sprejema začetni s 6. oktobrom t. l. prijave za
III. 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo
po originalnih pogojih in priporoča svojim komitentom obilno udeležbo pri razpisani subskripciji.

Šivalni stroji!

„Singer“ in „Kaiser“ s podolgaštim, okroglim čolničkom, Central-Bobbin za dom in rokodeljstvo se kupijo najbolje in najceneje pri firmi

A. WEISSBERG, tvorniška zaloga
Dunaj II., Untere Donaustrasse 23/III.

Hitro razpošiljanje na vse železniške postaje. — Cenovniki v slovenskem jeziku zastoj. 2411

Zajamčen uspeh

ali pa denar nazaj. Zdravniški izkaz o izvršnem učinku, zraven pa še na tisoče zahv. pism na ogled.

Bujne, lepe prsi

dobite ob rabi med.

2481

Dr. A. Rixa kreme za prsi oblaščeno preiskano, gar. neškodljivo za vsako starost, **zamestljiv uspeh**. Rabi se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd. Polzurna pušica K 3, velika pušica, zadostna za uspeh K 8. — Razpošiljanje strogo diskretno.

Koz. dr. A. Rix, laboratorij, Dunaj IX., Berggasse 17/E.
Zaloga v Ljubljani: Lekarna pri „Klatem Jolemu“, drogeriji Kamo in „Adrija“.

Modni salon

M. Sedej-Strnad

priporoča cenjenim damam

3314

: klobuke le najfinejše izvršbe. :

Žalni klobuki vedno na razpolago.

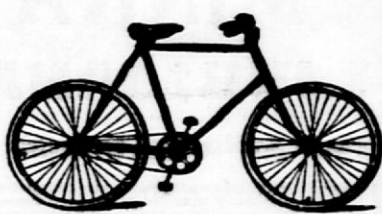
Ljubljana, Prešernova ulica. Palača Mestne hranilnice.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 15

priporoča svojo bogato zalogo

vozniških koles.

Šivalni stroji
za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za
vezenje v hiši.
Pisalni stroji
„ADLER“,
Pletilni stroji
vseh velikosti

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glas. Matice in edini zaprise-
ženi strokovnjak c. kr. dež. sodišča

Ljubljana, Kongresni trg 15.

(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša tvrdka in izposojevalnica
klavirjev in harmonijev

na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsoga
glasbenega orodja, strun in muzikalij.

Edini založnik dvornih in komornih tvornic: Bösen-
dorfer, Höhl & Heitzmann, Förster, Ehrbar, Gebrüder
Stingl, Rud. Stelzhammer, Czapka, Lanberger & Gloss.

Hofmann in Hofberg (amerikanski harmoniji).

Obroki od K 15.— naprej. Najbogatejša izbira v vseh
modernih slogih in lesnih barvah. Oglejte si klavirje z
angleško ponavljajočo mehaniko. 10 letna postavno
obvezna garancija. Najemnine najnižja. Zamena naj-
ugodnejša. Uglavljanje ter popravila strokovno in cenovno.
Ker imam zgoraj navedene prve fabrikate izključno le-
juz za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom falzi-
fikata in navideznega „polovica“ pri kričalcih, ki se
drzno govorijo o „dobrem blagu“, dasi nimajo ni
jednega pomembnega fabrikata v zalogi.

vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.

Anton Černe,
graver in izdelovatelj
kavčakovih štampilj

Ljubljana, Selenburgova ulica 1.
Ceniki franko.

VOLNO

za snežne čepice,
moške nogavice,
zapestnike i. t. d.

priporoča

Toni Jager

LJUBLJANA

Židovska ulica št. 5.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalci streh in klepar, vpijalci
strelododov, ter instalater vodododov

Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.

Priporoča se sl. občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter po-
krivanje z angleškim, francoskim in
tuzemskim škrljem z
asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hartschek
z izbočno in ploščnato opeko, lesno-
cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kle-
parska dela v priznani solidni izvršitvi.

Hišna in kuhinjska oprava. Posteljena posoda

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

Jos. Rojina

modni atelije

: za gospode :

Ljubljana,

Franca Jožefa cesta 3.

**Vojaške in
uradniške
uniforme:**
po meri
v najkrajšem času.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izbor
dežnikov in solničnikov.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Zavod za ortopedično telovadbo

v katerem se zdravi pod zdravniškim nadzorstvom

raznovrstne skriviljenosti hrbtenice, izbočen hrbet, neenake
rame, neenaka ledja itd. je v Stritarjevi ulici št. 7, I. nadst.
Pojasnila se dobivajo ob delavnikih od 3. do 4. ure
popoldan istotam.

2542

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Os-
novljeno
L. 1042.

Telefon
številka
154.

BRATA

EBERL

črkostlikarja, lakirarja, stavbna

in pohištvena pleskarja

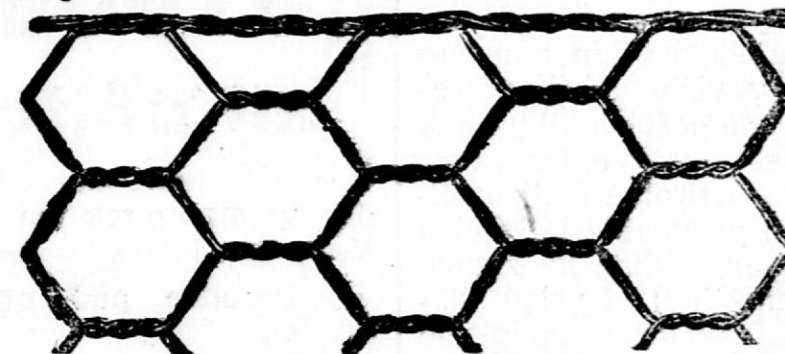
Prodajalnica:
Miklošičeva ulica št. 6.
nasproti hotela „Union“.

Ljubljana

Delavnica:
Igriška ulica št. 6.
Električna sila.

Večkrat sukane, šesterooglate, v ognju pocinkane strojne žične pletenine

s 13 — 120 mm širokimi petljami različnih debelosti

1215—III

priloge za ograditve parkov za divjačino, vinogradov, drevnic, kot varstvo prot
zajem, za pasjake, varstvo proti toči, fazanerije, voliere in kletke, za igra-
lišča lawn-tenisa (do 3 m širokosti v zalogi), za Rabitzove stene, monirake gradnje itd.
Te pletenine se žele po splošnosti v ognju pocinkajo, in sicer ne daje in so tudi trdnostjo nego vse
iz pocinkane žice napravljene pletenine, dalje štiriooglate žične strojne pletenine za ograditve vseh
vrst, okenske mreže in mreže za posek in gramoz, vse ogradišne materiale, jeklena
bodeča žica za plotove, žičaste in litoželezne ograje, stopniške, okenske, grob-
ne, grobniške, pročelne in balkonske ograje ter vse zadenne izdelke dobavljajo po nizkih cenah

Hutter & Schrantz d. d., Dunaj VI., Windmühlg. 20/42
tvornica citarskega in klobučevinskega blaga.

Naravni vzorci in pojasnila vsake vrste gratis in franko.

Dobiva se pri vseh večjih trgovcih z železnino.

Brez konkurence!

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam
najbolj priljubljeni, lični in najboljše
kakovosti. Napredaj samo pri

JULIJ STOR, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični
čevlji za otroke in lawn-tenis-čevlji.

Svoje častite odjemalce

vljudno prosim, da se naj pri nakupu orožja in
municije vsakdo izkaže s posebnim dovoljenjem od
c. kr. okrajnega glavarstva ali od c. kr. državne
policije v Ljubljani, da ima pravico do orožja in
municije. Ne da bi se izkazal s tem dovoljenjem,
ne smem prodati orožja ali municije, kakor tudi
ne popravljati orožja.

Za časa vojne se ceniki ne razpošiljajo.

Fran Sevcik
puškar in trgovec s orožjem
v Ljubljani.

280

Priporočamo še posebno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne tvrdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.

Najnovejša

KOSTUME

Najnovejša

Plaćče, jope
Zalno — domače obleke
Perile, čepice, modree
in modne predmete.

BLUZE KRILA

Otroške oblekice in obleke za mladenke.

Higijenično perilo in druge potrebščine za novorojenčke.

Pošilja na izbiro tudi na deželo.